

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
Velja za vse leto ... \$3.50
Za po! leta \$2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

Telephone: CORTLANDT 4687.

NO. 216. — ŠTEV. 216.

NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 14, 1918. — SOBOTA, 14. SEPTEMBRA, 1918.

VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

Metz je cilj Amerikancev

IZVEDENCI V WASHINGTONU DOMNEVAJO, DA JE OTVORILA OFENZIVO PRI ST. MIHIEL KLINU POT K NADALJNIM VEČJIM OPERACIJAM. — ZVEZNO GLAVNO MESTO SE SMEJI BERLINSKEMU UGOTOVLILU, DA SE JE UMAKNILO ČETE IZ STRATEGIČNIH OZIROV.

Washington, D. C., 13. septembra. — Popolno uničenje klina pri St. Mihiel od strani armade gen. Pershinga ter sodelujočih francoskih čet je le otvorni korak k operacijam veliko širšega obsega. Tega mnenja so številni tukajšnji armadni častniki.

Oficijelna poročila se je še vedno zadrževalo ter se vsled tega ni moglo premeriti cilja in namena, katerega so imeli Amerikanci pri svoji prvi neodvisni akciji. Smatrajo pa za vrjetno, da potiska vojski generala Pershinga še vedno naprej v namenu, da se se-stanejo z novo črto, katero bo skušal sovražnik vzdržati.

Dokler ne pride definitivno poročilo glede uničenega klina, nočejo tukajšnji uradniki dati izraza svojemu mnenju glede teka bodočih operacij, ki se bodo vršile na tem pozorišču.

Kljub temu pa prevladuje naziranje, da se bo napravilo klin pri St. Mihiel za temeljni kamen velikega obkroževalnega gibanja, s katerim bo hočejo izolirati nemško trdnjavo Metz, ki je središče cele nemške fronte od Severnega morja pa do švicarske meje.

Strategična važnost odločilne zmage generala Pershinga se po mnenju številnih opazovalcev ne more preceniti. Zmaga presega pomenu obseg ozemlja, katero so pridobile nazaj čete v akciji, kajti odstranjenje te nevarnosti v ozadju francoske trdnjave Verdun je oprostilo francoske armade s te točke nakar se jih bo lahko uporabilo za aktivne ofenzivne operacije pri Rheimsu.

S to zmago je bila oproščena tudi železniška črta iz Verduna v Toul in Nancy, kar bo neizmerno važnosti za gen. Pershinga in francoske armade na njegovi levi strani.

Bila je izguba te železnice, katero so leta 1914 odrezali Nemci ob enem z zavzetjem St. Mihiela, ki je stavila trdnjavo Verdun v največjo nevarnost ter dovedla do bitke pri Verdunu, kjer so doživeli Nemci brek in drag poraz iz rok Francozov.

General Pershing je sedaj označil vstop ameriške armade v vojno z uničenjem edinega klina ne celi bojni fronti, katerega je imel sovražnik še v rokah in sleer z uničenjem, ki je vzelo le dva dni boja.

Prvotna poročila so cenila število jetnikov, ki so padli Amerikancem v roko na 12.000 in to število predstavlja najbrže ostanki najmanj treh sovražniških divizij.

Dosedaj niso sprejeli še nikakih določilnih poročil glede plena. Ker je nova črta preko starega klina veliko krajša, so francoske in ameriške čete, ki so bile zaposlene ob tem klinu, sedaj na razpolago za drugo službo.

Kot kažejo najnovejša poročila, se ameriško napredovanje še ni ustavilo. Nemško oficijelno poročilo se je glasilo, da se je pripravilo novo črto. Narava ozemlja, kjer so stale ameriške čete, danes zvečer, pa kaže, da mora biti ta nova črta daleko proti Metz, kjer so na razpolago boljše naravne ovire. Pričakuje se, da bodo ameriške patrulje potisnile naprej ter se seznanile s to novo črto, predno se bo vzpostavilo novo napredovanje.

Vsričo velikega števila jetnikov, katere so zajeli, so uradni krogi tukaj sprejeli z velikim smehom nemško ugotovilo, da se je izpraznilo ta klin brez vakega resnega vmešavanja od strani sovražnika.

Domnevalo, da se je nahajalo v klinu sedem sovražniških divizij vključno one, ki so stale na straži ob bokih tega klina.

Izjavilo se je, da je ameriški udarec v manj kot dveh dneh uničil klin, katerega je držal sovražnik več kot štiri leta, in ki je stal Nemčiji več kot 120.000 jetnikov. To dejstvo bo gotovo še nadalje vznemirilo številno prebivalstvo Nemčije.

Ne dvomi se, da so nemški voditelji pričakovali ta udarec ter odredili vse potrebno, da spravi svojo glavno silo iz klina. Hitrost ameriškega napredovanja ob bokih pa je očitno prekrizala njih načrte.

ČIVKANJE HUNSKIH PTIČKOV

Francosko-švicarska pogodba.

10. SEPTEMBRA.

Baron Burian.

— Naši nasprotniki naj le pre-skrbe priliko za mirno izmenjavo nazorov za razpravljanje in tehta-nje vsega, kar loči danes vojsku-joče se stranke in najbrže ne bo treba nobenih nadaljnjih bojev, da se jih spravi blizu skupaj....

11. SEPTEMBRA.

Kajzer in sultan, V'ljem II.

— Ponovno tekom preteklih mesecev so dali odgovorni vodite-lji cesarske vlade odkriti razume-ti vsakemu, ki je želel razumeti da smo ob vseh časih pripravljeni ponuditi roko v spravo....

12. SEPTEMBRA.

Von Payer.

— Globoko smo prepričani, da imamo kot nedolžni in napadeni del pravice do odškodnine. Nada-ljevali vojno do take točke pa bi nas stalo tako težke žrtve, katerih ni mogoče popraviti z denarjem da po mirnem premisleku in kljub ugodnemu vojaškemu položaju rajše opustimo to misel....

13. SEPTEMBRA.

Von Hertling.

— Mir je sedaj veliko bližje kot se splošno domneva. Ta vlada in armadni voditelji so proti vsem osvojevanjem....

AMERIŠKE ČETE VKORAKAJO V NEKO MESTO V ALZACIJI.

Oficijelna poročila

Francosko poročilo.

Pariz, Francija, 13. sept. — Dnevno. — Zapadno od St. Quentin so francoske čete zavzele vas Savy.

V Champagne se je odbilo moč-ne nemške napade. V okraju Ver-dun smo vzpostavili več napadov ter se vrnili z jetniki.

Ameriški napad v okraju St. Mihiel gre uspešno naprej.

Angleško poročilo.

London, Anglija, 13. sept. — Nočno. — V Vermand in Jean-court sektorjih, severno od St. Quentin, so pridobile naše čete na ozemlju ter ostale v zvezi z naprej potisnjenimi četami sovražnika.

Južno-zapadno od La Bassée je šlo naše napredovanje naprej in to kljub opozicije sovražniških stroj-nih pušk. Naše čete so se polastile Fosse de Bethune.

Severno od tega kraja drže na-še čete nemške zakopne črte ne-posredno zapadno od Auchy-les-La Bassée ter potiskajo naprej v vas. Tekom noči nam je padlo v roke nekaj jetnikov v bližini Zil-lebeke jezera.

Dnevno poročilo. — Včeraj so se angleške čete polastile Holnon gozda ter poglnele sovražnika z mest, na katerih je nudil odpor.

Nadalje proti severu smo potis-nili naprej svojo črto iztočno od vasi Jeancourt, ki se nahaja v naših rokah.

Tekom večera so močni sovra-žniški oddelki, katerim je pomagal oddelki nizko letelcih aeroplanov, napadli naše nove pozicije pri Havrincourt, a se jih je zavrnilo z velikimi izgubami.

Nasproti Moeuvres se je zapa-zilo sovražno infanterijo, ki se je zbirala za protinapad in takoj se je namerilo nanjo težak n natan-čen ogenj naše artilerije. Napad, ki se je razvil pozneje, je bil po-polnoma neuspešen in malo Nem-cov, ki so dospeli do naših črt, se je ali uničilo, ali pa ujelo.

Naše čete so napredovale tekom noči zapadno od Auchy-les-La Bassée.

Nemško poročilo.

Berlin, Nemčija, 13. sept. — Nočno. — Na bojni fronti je bil dan mirnejši. Med Mosel in Meuse, kjer vzpizorjajo Amerikanci svojo ofenzivo, ni dosedaj sovra-žnik obnovil svojih napadov.

Berlin, Nemčija, 13. sept. — Dnevno. — V bližini oba! ter se-vero-iztočno od Bixschoote smo izvedli uspešne manjše operacije. Med Ypres in Armentieres so se izjavili poizvedovalni napadi so-voražnika. Zavrnilo se je angleške delne napade južno in zapadno od Fleurbair ter močan angleški na-pad severozapadno od Hulluch.

Med cestama, ki vodita iz Arras in Peronne v Cambrai je nadalje-val včeraj sovražnik s svojimi napadi po najmočnejših artilerij-skih pripravah. Napadi so se izja-lovili ter je imel sovražnik velike izgube. Naš dobro namerjeni arti-lerijski ogenj je igral odlično ulo-go pri uspešni obrambi. Kjerkoli so prodrli Angličji v naše črte, jih je naša infanterija zopet vrga-ven potom protinapadov. Havrin-court se nahaja v rokah sovražni-ka. Zavrnilo se je na večer svoje napade sovražnika med Moeuvres in Gouzeaucourt.

Med Ailette in Aisne se je od časa do časa zvečal artilerijski boj. Pri manjših infanterijskih spopadih v Champagne so naše čete privedle nazaj nekaj jetni-kov iz bližine Le Mesnil.

Včeraj so napadli Francozi in Amerikanci klin pri St. Mihiel, v bližini Combres višin in južno od tam. Napadli so tudi višine v Lo-renski in pri Mosel.

Ker se je pričakovalo tak na-pad, se je pričelo že pred par dne-vi z izpraznjenjem tega klina, ki je bil izpostavljen obkroženju od obeh strani. Vsled tega nismo bo-rili bitke do koneca, temveč izvedli nameravana gibanja, katerih so-voražnik ni mogel preprečiti.

Zavrnilo se je Francoze, ki so napredovali na višinah iztočno od Meuse, Combres višina, katero se je začasno izgubilo, so zopet za-vezele domobranske čete. Južno od tega soavstro-ogrsko čete, skupno s četami, ki so se borile med Me-use in Mosel, krile umikanje divi-zij, stoječih pri St. Mihiel.

Tekom noči je bilo izpraznje-nje klina dovršeno brez vsakega vmešavanja sovražnika. Stojimo sedaj na novih črtah, katere se je pripravilo.

Ob Hartmanns-Weilerkopf nam je padlo v roke precej jetnikov.

13.00 jetnikov.

Izpraznjenje klina pri St. Mi-hiel, o katerem so razmišljali že več let, se je izvršilo brez vme-ševanja — pravi berlinski vojni urad.

Avstro-ogrsko čete so krile st-tematično umikanje Nemcev — se glasi v poročilu z Dunaja.

Brez vmeševanja od strani so-voražnika je torej prva armada ge-nerala Pershinga v enem dnevu zdrobila utrdbo, katero je izpo-polnjeval sovražnik štiri leta, vje-la 13.000 mož ter zaplenila 60 to-pov.

Edini znak, da je sovražnik pri-čakoval udarec, je v poročilu ne-kega dopisnika, ki pravi:

Med jetniki se je nahajal tudi major Schlesig, nek nemški grof. On in njegov štab sta imela pr-ljago pripravljeno ter sta čakala, kdaj ju bodo vjeli.

Iz Rusije

Pogodba med Nemčijo in sovjetsko vlado. — Velika večina ruskega naroda ni s tem zadovoljna.

Stockholm, Švedsko, 12. sept. — (Ass. Press) — Nemčija in sovjetska vlada Rusije sta pred kratkim sklenili pogodbo, ki je zelo vzne-mirila rusko prebivalstvo.

Prebivalstvo je čisto navaden trgovski kontrakt, ki določa iz-voz raznih stvari iz Rusije v Nem-čijo.

Rusi so se začeli bati, da bi jim ne bile odvzete stvari, katere ne obhodno potrebujejo. Sovjetska vlada najbrže namerava transpor-tirati v Nemčijo vse zaloge, kate-re je zapolnila po razni h petro-grajskih in moskovskih skladiščih.

Pa tudi Nemci niso s to pogodbo nič kaj zadovoljni, ker se promet teh potrebščin ne bo vršil tako redno in tako hitro kot bi oni že-leli. Nemci ja bo najbrže imela iste transportne težkoče kot jih je imela po sklepu mir z Ukrajino.

Pred časom je Marija Spirido-nova natančno razložila vse nem-ške načrte za zatrtje Rusije. Nemci so sklenili pobrati v Rusiji vse bla-god, vse usnje in skoraj vso hrani, katero Rusija tako krvavo po-trebuje.

Toda še predno je izdala Spi-ridonova svoje ugotovilo, so se pe-trograjski delavci uprli in niso hoteli nalagati na ladje blaga, ki je bilo določeno za Švedsko, pa je bilo najbrže namenjeno za Nem-čijo. Železniški promet so tud zelo ovirali železničarji.

Pred dobrim mesecem so se bolj-ševske čete v Orši uprle. To se je zgodilo vsled tega, ker so hote-le oblasti transportirati v Nem-čijo cel vlak obleke.

Iz zanesljivih virov se je do-gnalo, da cirkulira po Rusiji za \$25.000.000 papirnatega denarja.

Kakšen je kajzer.

Amsterdam, Nizozemsko, 13. septembra. — Berlinski "Lokal Anzeiger" je dobil iz Essena na-tančno poročilo o slavnosti, ki se je vršila v Essen. Kot znano, je pri tej priliki govoril tudi nemški kajzer. Poročevalce pravi, da je cesar zelo potrt in da je ves siv.

Iz njegovih oči pa seva odločnost in ponos.

Z elastičnimi koraki je šel skozi dvorano, kjer ga je v kratkem nagovoru pozdravil Krupp von Bohlen.

Govoriti je začel z zamolklim glasom, ki je postal vedno močnejši, čim bolj se je bližal govo-ronem. Govoril je trideset ure.

Pred seboj ni imel nobenega roko-pisa in nobenih pripomb. Njegov govorniški krenje so take, da b ga radi njih zavidal marsikak dr-žavnozbornski poslanec.

Izjava Hertlinga in von Payerja

HERTLING JE IZJAVIL, DA SI TAKO VLADA KOT ARMADNI VODITELJI ŽELE MIRU POTOM SPORAZUMA. — PROTI VSEM OS/AJANJEM. — KANCLER ZAGOTAVLJA, DA JE SPORAZUM Z ZAVEZNIKI BLIŽJE KOT SE SPLOŠNO DOMNEVA. — NIKAKIH VOJNIH ODŠKODNIN — PRAVI PAYER.

London, Anglija, 13. septembra. — Ne glede na odklonitev nem-ske mirovne ponudbe je grof Hertling, nemški državni kancler pre-pričan, da je mir bližje kot se splošno domneva.

To je razvidno iz nagovora, katerega je imel kancler pred vo-litelji nemških strokovnih zvez. — Tako se glasi v brzojavki, ki je dospela iz Kodanja na Exchange Telegraph.

Kancler je izjavil, da si tako nemška vlada kot armadni vodi-telji žele sporazuma in miru.

Grof von Hertling je nadalje rekel, da so vlada in armadni vo-ditelji priti vsem osvajanjem.

Kancler je tudi rekel, da bo razpustil poslansko zbornico, ka-kor hitro se bo prepričal, da je dogovor z gospodsko zbornico glede volilne prenosne nemogoč.

Amsterdam, Nizozemsko, 13. septembra. — Nemški podkancler von Payer je imel včeraj v Stuttgartu govor, v katerem je izjavil, da ima Nemčija kot nedolžen in napaden del v vojni pravico zahte-vati odškodnino, da pa je sklenila opustiti to misel in to celo vpsri-čo vojaškega položaja.

Z ozirom na vprašanja zasedenih ozemelj je rekel podkancler, da morajo dobiti vsi narodi njih posesti pred vojno in s tem tudi Nemčija svoje kolonije.

Nato bi bila Nemčija pripravljena izprazniti zasedena ozemlja ter vrniti Belgijo brezpogojno pod zadržkom, da bi ne imela nobena druga država z ozirom na Belgijo več prednosti kot pa Nemčija. — Rekel je nadalje, da ne bo Nemčija predložila zavezniškim silam v odobrenje ali v izpienembo mirovni pogodbi, katere je sklenila z Rusijo, Ukrajino in Rumunsko.

Podkancler je rekel tudi, da bo padla teža zavlačevanja miru ter petega leta zimske vojne v enaki meri na vse vojskujoče se in ne le na Nemčijo.

Payer je opozoril svoje poslušalce na dejstvo, da se po štirih letih vojne, slednja še vedno drži izključno na sovražnem ozemlju. Priznal je, da ne deluje vojna s podmorskim čolni tako naglo in za-nestljivo kot se je pričakovalo. Dostavil pa je, da brezmišeln raz-pravljanje o tem, komu naprtili krivdo za to, Sovražnik baje ne mo-re nadomestiti svojih izgub z gradnjo novih ladij in Payer je izjavil, da ne morejo zavezniki ponoviti ropu nevtralnih ladij, ki je brez vsake primere.

Rekel je nadalje: — Čimveč čet odpošljejo Združene države, temvečja bo potreba po ladijski prostornini za dobavo ojačenj, munije in v provianta. Iz-popolnjevanje sovražne armade z Amerikanci ima vsled tega v sebi svoje meje.

Rekel je nadalje, da bo postala izguba tonaže usodepolna za Anglijo po končani vojni, kajti Anglija bo izgubila svojo premoč na morju v prid Združenim državam.

Govornik je rekel, da morajo Nemci gledati na to, da se vrši vojna še nadalje na tujih tleh, da se bore Nemci za svojo življenja in svoje domove in da je edino upanje sovražnika to, da bo Nem-čija hitreje propadla od znotraj kot pa bodo oni.

Payer omenja, da se sedanji strašni boj ne more končati z na-vadnim mirom. Le en pogled na stanje popolnega izžerpanja sveta izključuje vstko tako možnost. Dostavil je:

— Mi ne moremo izročiti Poljske Rusiji in tudi ne moremo po-magati, da bi se Finsko zopet spravilo pod ruski jarem. Ne moremo pre-pustiti njih usodi obmejne države, ki leže na nemški meji in ob Baltiku. Baltika sarnega pa se ne sme vnovič proti njega volji pod-rediti ruskemu imperijalizmu ali ga pa izpostaviti nevarnostim dr-žavljanske vojne in anarhije.

Podkancler je rekel, da je primeren sporazum med Nemčijo in Belgijo lažji, ker so ekonomski interesi obeh pogosto istovetni in ker je Belgija direktno odvisna od Nemčije. Rekel je, da ni nobenega dvoma, da bo mogoče flansko vprašanje rešiti soglasno z diktati-pračje in previdnega državnštva.

Podkancler je končno izjavil, da obstaja še vprašanje vojnih odškodnin z ene strani na drugo. Glede mirovni pogojev je rekel: — Mirovna pogodba bi morala biti popolnoma pozitivne vsebine.

Vsi narodi sveta si žele, da se jim prihrani nadaljno bedo vojne, si žele l'g narodov, mednarodnih sodišč ter dogovorov glede enakoga razoroženja. Glede vsega tega smo pripravljeni sodelovati po svoji najboljši možnosti.

Von Payer je rekel, da vse te ideje niso Nemčiji nove ter je na-daljeval: — Želim si dogovora glede razoroženja pod pogojem popolnih mešesbojnih enakih obveznosti, ki bi se tikale ne le armad na kop-nem, temveč tudi sil na morju. Na podlagi tega bomo dvignili zahte-vo za prostost morja in morskih črt, za odprta vrata v vse prekmor-ske posesti in za zavarovanje privatne lastnine na morju.

Če se bodo vršili pogajanja glede zavarovanja majhnih narod-ov ter narodnostnih manjšin v posameznih državah, bomo radevo-lje zagovarjali mednarodne dogovore, ki bodo dovedli do oproščenja narodov, nahajajočih se pod vlado Anglije.

Kropotkin a-retiran.

London, Anglija, 12. septembra. V Petrogradu so aretirali prince-pa Petra A. Kropotkina. Dolge ga zveze z Anglijo ter da je namera-val s pomočjo zaveznikov strmo glavit sedanjo rusko vlado. To zadnevno poročilo je dobila neka tukajšnja brzojavna agencija iz Petrograda.

Prine Kropotkin je slaven uče-njak in je bil že dve leti zaprt v trdnjavi sv. Petra in Pavla.

Marišalska palica.

Ameriška organizacija Knights of Columbus je poklonila maršal. Fochu marišalsko bulavo, katero jajo številni begunci iz mesta Lil-se mu bo formalno izročilo ali na-je v Malines in Antwerpen. Vse bojujem polju ali pa v Parizu.

ZA ČETRTO POSOJILLO SVOBODE.

Na zadnji seji okrajnega Jugo-slovanskega odbora za četrto Po-sojilo Svobode je bilo sklenjeno, da se vrši prihodnja seja dne 16. septembra v sobi številka 2562 v poslopju štv. 120 Broadway.

Začetek točno ob osmi uri zve-čer. — Na seji morajo biti navzoči vsi člani odbora ter tudi predsedniki in tajniki newyorških slovenskih, hrvaških in srbskih društev.

Odbor.

Nemci praznijo Lille.

Belgijski listi poročajo, da prih-a Fochu marišalsko bulavo, katero jajo številni begunci iz mesta Lil-se mu bo formalno izročilo ali na-je v Malines in Antwerpen. Vse bojujem polju ali pa v Parizu.

kaže, da praznijo Nemci to mesto.

"GLAS NARODA"
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(Slovenian Daily)
Printed and published by this
(a corporation.)

FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
52 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na solo leto velja list na Ameriki	Za celo leto na mesto New York	\$5.00
in Canado	Za pol leta na mesto New York	\$2.50
Na pol leta	Za četrt leta na mesto New York	1.00
Za četrt leta	Za šest mesecev na celo leto	0.50

"GLAS NARODA" tiskava vsak dan izvenrednih in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Printed every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly \$3.50.

Advertisements on agreement.

Dopis brez podpis in osebne se ne prištevajo.
Denar naj se blagoviti pošiljati po — Money Order.
Pri splošnem kraju naročnikov prosimo, da se nam tudi pošljajo imena
naznanj, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA"
New York City.
Telefon: 2876 Cortlandt.

Krfska deklaracija

Sedanja vojna se je nehote in samoposebi razvila v boj proti vsakemu, ki je pod krinko lepih čednosti uganjal krivico, ki ni izpolnjeval splošnih odredb človečnosti in nepisanih postav, katere nosi poštenjak v sreni ter se njegova neprecenljiva svetinja.

In tako se je zgodilo, da je poštenjak nastopil proti krivici in suženj proti svojemu krivičnemu gospodarju.

Za dosego visokih ciljev je treba velikih žrtv.

V sedanjem času se hočejo preobraziti celi narodi, da celo

človeštvo in vsled tega se nam ni čuditi ogromnemu številu žrtvo-

vanih in se ne smemo bati žrtv, ki nas čakajo.

Pred dobrimi štirimi leti je klic "vojaška" ki je z bliskovito

nalico širil preko celga sveta in dobil odmeva v vsaki vasi in koči,

pretresel zatirane avstrijske narode do mozga, kajti vedeli so da so

se začeli težki časi brezmejnega žrtvovanja v korist onega, ki jih

je tlačil. Tedaj niso slutili, da jim bo nudila vojna razen grenkega

najpota trpljenja tudi čisto sladkosti, da jim bo prinesla svobodo.

Zavezniki in njena voditeljska Amerika so priznali Čehoslo-

vake kot zavezniški narod.

S tem je rečeno, da so zavezniški priklonili svojem programu

tudi program čehoslovaškega naroda in da ne bodo prej odnehal,

dokler ne bosta centralna zavezniška izpolnila do zadnje pičice tega

skupnega programa.

V Avstriji je razen Čehoslovakov in Poljakov še tretji narod,

ki je voljan vse žrtvovati v boju za prostost in neodvisnost — to

so Jugoslovani.

Kmalo po izbruhu vojne se je zbralo v Londonu nekaj naših in

hrvaških najboljših mož, ki so se že prej nahajali v inozemstvu, ali

so pa po izbruhu pravočasno ušli avstrijskim žandarjem, kljub tem,

da so imeli mejo dobro zastavljeno in zavarovano.

Osnoval se je Jugoslovanski Odbor in si nadel vzvišeno nalogo

dolovati in prid zadržati jugoslovanskemu narodu.

Jugoslovani pa ne prebivajo samo v Avstriji, pač pa tudi v Sr-

biji, in Srbija je uradna članica zavezniških narodov.

Srbiji vlada dinastija Karagorjčević, katere sedanja repre-

zentanta sta kralj Peter in prestolonaslednik Aleksander.

Ker so člani Jugoslovanskega Odbora mislili, da bo prišel nje-

hov glas veliko prej, da bo pred svetom več opravil,

če bomo imeli na svoji strani člana entente, so sklenili s srbskim

ministrskim predsednikom pogodbo imenovano Krfska deklaracija,

ker je bila sklenjena na otoku Krfu.

Mi vsi slutimo, da je bilo tako, kajti natančnih podatkov, kaj

je dovedlo člane Jugoslovanskega Odbora, da so podpisali pogodbo,

ki daje nemu več kot pa dvema skupaj, dosedaj še nismo mogli do-

biti.

Dve stvari sta bili mogoči: bodisi, da je Srbija z vso silo vstra-

jala pri svojih zahtevah ter da ni hotela ničesar slišati o bodoči Ju-

goslaviji brez dinastije; bodisi, da so bili člani Jugoslovanskega

Odbora sami prepričani, da je Jugoslavija brez vladarske dinastije

nemogoča.

Nekaj je moralo biti, to ali ono.

Mogoča je pa še ena stvar, kar pa težko zapišemo in smo pri-

pravljeni vsak čas preklicati, če se motimo, namreč, da člani Ju-

goslovanskega Odbora zastopajo pred svetom neko gotovo srbsko

stranko, ne pa slovenskega in hrvaškega naroda.

Razburjenje ki je nastalo po objavi Krfske deklaracije

posebno med Slovenci v Ameriki, je kmalo poleglo, kajti člani in

reprezentanti Jugoslovanskega Odbora so poskušali dokazati in so

deloma tudi dokazali narodu, da je bila Krfska deklaracija zaen-

krat absolutno potrebna, kajti drugače bi ne bilo mogoče priti Ju-

goslovano v stik z zavezniški in odločujočimi faktorji v tej vojni.

O Krfski deklaraciji smo slišali razne stvari. Slišali smo razna

tolmačenja.

Slišali smo tolmačenja, ki so odzvala kralju vso besedo in jo

dala narodu, in nekdo jo je smatral celo za tako demokratično, da

je primerjal ameriški proklamaciji neodvisnosti.

Toda to so bila tolmačenja, ki so že precej dilažo po zavijanju.

Če bi stopila kdaj Krfska deklaracija v veljavo, bi jo morali

upoštevati tako: kot je pisana; od besede do besede, ne pa tako kot

jo nekateri svojevoljno tolmačijo.

Po našem mnenju pa ni potreba Krfske deklaracije razlagati,

kajti razume jo lahko vsakdo, ki je pri zdravi pameti, ki zna čitati

in ki ve, kaj je demokracija in kaj je kralj.

Zastopniki Jugoslovanskega Odbora so uvideli, da so šli malo

predaleč in so se najbrž že kesali ker so jo objavili.

Toda popraviti ni bilo več mogoče in vsled tega so začeli v go-

vorih in pisanju zmanjševati njeno vrednost.

Nekdo jo je celo imenoval potrebno zlo, češ, da je bila posledni-

en razmer in da bo ob vso veljavo, ko bo prišel trojanski narod

do svoje besede.

Po takih in podobnih izjavah so se duhovi precej pomirili, in

Krfska deklaracija je postala le še tarča za napade tistih, ki niso

z nami simpatizirali.

V Clevelandu je bila meseca aprila letošnjega leta ustanovlje-

na Slovenska Narodna Zveza.

Sestavila je svoj program, kateremu pa ni priklonila Krfske de-

klaracije, ampak jo je vzela samo v naznanje.

Poglavitna točka clevelandke deklaracije je, da naj ima vsak

narod sam pravico odločevati svojo usodo in da si ne sme nikdo la-

stiti pravice določati mu, da mu bo vladal ta ali oni.

Slovenska Narodna Zveza je zgradila svoj program na besede

predsednika Wilsona, da bo imel vsak narod sam pravico določiti

si svoje bodoče življenje.

Slovenska Narodna Zveza se je postavila na stališče, da narod

potrebuje prijateljskih nasvetov ne pa zapovedi in pa odredb, kon-

čujočih se z diktatorskimi besedami: Tako ali pa nič!

Lepšega daru bi predsednik ne mogel dati Slovincem, Hrvatom in Srbom, in Slovenci med svojimi ljudmi zastoj iščejo boljše prijatelja kot ga imajo v Slovenski Narodni Zvezi.

Dan šestega septembra bo zgodovinski dan za vse ameriške Slo-

vinci in naše ljudi v starem kraju.

Tega dne je bil namreč pri ameriškem državnemu tajniku Slo-

venec, član Jugoslovanskega Odbora, in ga je prosil, naj vlada Zdu-

ženih držav prizna Jugoslovane kot prijateljski narod.

Ta zgodovinski dan nam pa ne bo ostal v lepem spominu.

Član Jugoslovanskega Odbora ni namreč pojasnil visokemu u-

radniku želje jugoslovanskega naroda namreč, da hoče biti svobo-

den in da si želi sam odločevati svojo bodočo usodo, temveč mu je

povedal neresnico: Jugoslovani žele monarhijo pod dinastijo Kara-

gorjčevićev.

Člani Jugoslovanskega Odbora so javno na shodih priznavali,

da je Krfska deklaracija potrebno zlo, na odločilnem mestu, v ura-

du ameriškega državnega tajnika, so pa rekli, da je Krfska deklar-

acija alfa in omega vseh naših zahtev.

Pooblastilo, ki ga jim je dal narod, so izrabili, hoteč doseči ne

kaj, s čemur ni narod zadovoljen.

To je težak greh, katerega jim ne bomo prej odpustili, dokler

s posteno besedo ne izjavijo, da bodo znanprej v prvi vrsti vpošte-

vati narodne težnje, da bodo hodili znanprej po poti, katero jim bo

zacrtil narod, ne pa tisti, ki hoče dobiti besedo nad njim.

Krfska deklaracija je glavna ovira našega napredovanja. Ona

je začetek našega zla, neednosti in medsebojnih preprirov.

Ker jo je Jugoslovanski Odbor sklenil, jo lahko tudi razve-

ljavi.

Če je pa ne more razveljaviti, naj jo v toliko prevredi, da ne bo

žalila čista človeka, živčnega v Ameriki, in da se jo bo razveselil

narod, ki je domala izkrvavel v sto in sto let trajajoči sužnosti.

Obmejne trdnjave Nemčije

Ke prodirajo zavezniški skozi strahoviti pas Hindenburgove črte

ter pozivlja kavezniški narod, naj ohrani domovino potom "u-

spešne obrambe", je prilično posvetiti nekaj pozornosti utrdbam

Nemčije na njeni zadnji meji ter onim ob Renu, ki se nahajajo na

poti prodirajočih armad zavezniškov. Te trdnjave je treba uničiti

ali pa držati na metvohu, če se hoče zmagovalno vkorakati v Ber-

lin. Na francosko-nemški meji bi imeli zavezniški posla s trdnjavski-

mi pasovi, vključno ozenilja z utrjenimi mesti Metz in Strassburg.

Lahko pa bi tudi uporabili velik del svojih sil, da se približijo ren-

skim trdnjavskim pasovom Mainz in Kolm, skozi Belgijo in Luk-

semburg. Mainz leži nekako 100 milj v ravni črti od luksemburške

meje, dočim leži Kolm 77 milj od belgijske. Težkoč naloge v vsa-

kem slučaju bi se ne smelo omalovaževati in z ozirom na invazijo

Nemčije skozi Luksemburg in Belgijo je tjakaj še vedno kaj dolga

pot, če se meri razdaljo s bitkami ter premaganjem obrambnih si-

stemov, že zgrajenih ali improviziranih, ki bodo stali velike izgube

ter zahtevali veliko trošenje municije. Razvtega pa ni več daleč

zina, s svojimi ovirami za premikanje artilerije in neredkimi o-

moženji infanterijskih napadov.

Dokler ni nesrečni maršal Bazaine predal trdnjave Metz, se

slednja ni nikdar udala kakemu tujemu sovražniku. Metz in Stras-

sburg sta zelo strašna branila nemške meje. V slučaju Metzja je

Napoleon III. izobiljal obrambe s celim krogom fortov, ki so se

raztezali v precejšnji razdalji od mesta in Nemei, potem ko so iz-

gradi Metz iz rok Francije, so te obrambe še nadalje raztegnili, prav

do Thionville na severu in do Gravelotte. Metz kot trdnjava datira

iz dnu stari Rimljanov. V petem stoletju so Huni pod Atilo zavze-

li mesto ter ga oplenili. Metz se je nahajal v posesti Francije skozi

ve stoletja, ko so ga leta 1870 obkrožili Nemci ter ga zavzeli. Mir,

katerega se je sklenilo v Frankfurtu, je dal Nemčiji to trdnjavo.

Glavno mesto nemške Lorenske, Metz, leži 99 milj severozapadno

od Strassburga ter je zvezano z Luksemburgom ter pokrajino ob

dolenjem Renu z značilnim sistemom strateških železnic.

Strassburg, 30 milj istočno od francoske meje, dobiva velik del

svoje važnosti iz dejstva, da je glavno mesto cesarske province Al-

zacija-Lorenska. Tristo in sedemdeset milj od Berlina obstajajo nje-

gove moderne utrbe iz verige štirinajstih ali več ločenih fortov,

ki se nahajajo od središča mesta v razdalji treh do petih milj. Upo-

števajoč dalekosežnost moderne artilerije pa so Nemci gotovo zgra-

dili še nadaljnjše forte izven imenovanega pasu. Ker leži Strassburg

na ravni, pri stoku rek Ill in Breuseh, se je izdelalo naprave, po-

tem katerih je mogoče v slučaju potrebe preplaviti vse sosedno o-

zemlje.

Antwerpen se je smatralo za mogoče najmočnejšo trdnjavo v

Evropi, mogoče za nezavzetno. Bila je eden izmed triumfov Brial-

monta in zunanji fort, od katerih se je številno zgradilo pozneje.

so delali Antwerpen za belgijski Gibraltar. Kljub temu pa niso ime-

li Nemci nikakih tekoč ter razbili utrbe na kosce, s čemur so iz-

silili predajo. Antwerpen je delil usodo Liege-a in Namur-ja. Ali bi

bi bilo mogoče tesno oblegati Metz in Strassburg in ali bi mogla za-

vezniška artilerija odstraniti te trdnjave s poti proti Berlinu? Nem-

ci niso bili nikdar v stani izbežiti se Berlina. Obstaja šola "žive

sile", kot se imenuje one, ki verujejo v visoko eksplozivne snovi ter

napadalne čete in ta šola se je v tem slučaju gotovo izjavila. Bern-

hardi pravi o Strassburgu, "da varuje najbolj važni prehod preko

Rena proti francoski ofenzivi v južno Nemčijo in nje zavzete ali

obramba je visoke moralne vrednosti za celi potek vojne." V na-

dalnem pravi glede tega predmeta:

— Če ima ta trdnjava poleg tega gotovo množino ofen-

zivne sile, ki bi zadotovala, da se stalno vzdržuje komu-

nikačne črte francoske armade, ki je prekoračila reko se-

verno in južno od mesta, potem bi bili Francozi, ki bi na-

meravali vkorakati v Badensko, vsaj prisiljeni oblegati

trdnjavo z obeh bregov.

On sklepa, da bi bilo mogoče Strassburg, "ki varuje močno čr-

to Rena ter Črni les za njim" braniti s primeroma majhnimi ar-

madami.

Z Metzom in Strassburgom v mislih pravi Bernhardi nadalje:

— Čim močnejše so obrambe trdnjave in čim večje o-

fenzivno silo imajo, tem bolj bo prisiljen sovražnik posve-

čati jim pozornost, tem večje bo število sovražnikov čet in

tem bodo olajšale za trenutno našo lastno umikajočo se

armado.

Jasno je, da smatra Bernhardi južno Nemčijo za dobro zava-

rovano po trdnjavah Metz in Strassburg in da sta ti dve trdnjavi

zelo strašni kot ofenzivni bazi.

Približaje k Berlinu skozi Belgijo in Luksemburg je videti

bolj lahko in privlačno. Od Liege-a do Berlina je nekako 300 milj.

venlar pa je treba pomisliti, da bi strateške železnice branilcev

dovoljevale hitro koncentracijo in transportacijo čet, da se odbije

invazijo. Do Rena bi se dospelo šele po celi vrsti bitk na nemških

tr. r. ko bi na enkrat dospeli do vidne razdalje od reke, bi se sta-

vala zavezniškom na pot močno utrjena mesta Kolm, Koblenz in

Mainz.

— Usodo naroda. — pravi Bernhard, — se ne more

nikdar odločiti potom zavzetja enega mesta in naj je še

tako važna. — Premagati ali zajeti je treba armade v pol-

lju. Zavezniški bodo leta 1919 izdaleka nadkriljevali Nemce

glede moči in trdnjav. Njih napredovanja proti Berlinu se

ne bo do dolgo oviralo, če se porabi te nemške trdnjave

ofenzivno ali defenzivno.

Poljuden opis položaja na zapadnem bojišču

Foehova strategija obstoji v tem, da armada neudoma udari, zdej na tem, zdaj na onem mestu ter skuša presenetiti sovražnika. Vsi napadi so se vršili po popolnem redu. Armada je sledila armari, kot slede naprimer pri vojaški paradi skupine posameznim skupinam. Zavezniška armada je podobna velikanskemu stroju, se stoječemu iz veliko delov. Vsak del dela pa opravlja svoje delo in je v neprestanem obratovanju.

Kaj pa je pravzaprav cilj francoske strategije? Namen Francozov in zaveznikov sploh je v prvi vrsti uničiti organizacijo in moralo v avstrijskih in nemških vrstah. In to skušajo Francozi doseči prej, predno bi se sovražnik toliko umaknil, da bi moral zavrniti svoje nove pozicije ter nuditi zadosten odpor. Tako pozicija je pa na stari Hindenburgovi črti.

Vrhovni poveljnik zaveznikov, maršal Foch, se ne briga dosti, koliko ozemlja osvoje njegovi vojniki. On se le vprašuje, če se bodo mogli Nemci vstavljati na svoji stari črti ter koliko mož in topov so izgubili na svojem umikanju.

Oni, ki se hoče prepričati o zaveznikovih uspehih, ne sme gledati na zemljevid. Veliko bolj važno je, da čita, koliko Nemcev je padlo, koliko so jih zavezniški ujeli in koliko materiala so zaplenili.

Zavezniški so začeli prodirati 8. avgusta. Nemški general Ludendorff je mislil, da je to samo krajevni napad in se vsled tega ni dovolj umaknil. Če bi pa vedel, da je to zaveznikov prodiranje začetek nove zaveznike ofenzive, bi se bil gotovo umaknil bolj proti severu ter dobro zavaroval črto, ob kateri bi se mislil vstaviti.

Med somsko fronto in med Hindenburgovo črto je puščava. Oni, ki jo ima za hrbtom, je na slabšem kot pa njegov nasprotnik. Po tem opustošenem ozemlju vodi le malo poti in še te so tako razorane, da po njih ni mogoče prevažati raznih potrebščin. Nadalje tudi nimajo vojniki zadostnega kritja niti pred vremenskimi neugodami, kaj pa šele pred sovražnimi topovi in strojnimi puškami.

Takoj po 8. avgustu sta vedela Foch, kakor tudi Ludendorff, da se bodo morali Nemci umakniti. Najbrže sta bila o tem že tedaj prepričana, ko so bili v bitki pri Marni Nemci premagani.

Čitateljem je znano, da se je bil meseca marca lanskega leta Hindenburg tako strokovnjaksko umaknil, da je izgubil le malenkostno število vojakov in vojnega materiala.

General Foch je vedel, da bo skušal tudi Ludendorff posnemati svojega starega mojstra. Da se pa to ne zgodi, mu je treba na vsak način preprečiti. Če bi se bil Ludendorff v dobrem redu umaknil ter pravočasno došel na dobro utrjene pozicije, bi ga zavezniški ne mogli dolgo časa zasledovati in bi mu ne škodovali veliko. In če bi se mu to posrečilo, bi lahko ob kakih ugodnih prilikah z vso silo udaril na zavezniške. To bi se zgodilo bodisi v Flandriji, Artois, na Lotariškem ali pa med Rheimsom in Verdunom. Preostajala mu je pa še ena pot. Umakniti se na stari Hindenburgovo črto ter uporabiti vse svoje rezerve, ki bi zadrževale sovražnika. V tem slučaju bi bil pa tako oslabljen, da bi mu bilo nemogoče vprijeti kak nadaljen odločujoč napad.

V tem boju, ki se je vnel med dvema nasprotnikoma, je bil Foch v prvih treh tednih v premoči. Iz tega onega časa, ko je udaril Foch pri Marne prokopu, so izgubili Nemci 110.000 jettikov in preko 2000 topov. To število je treba primerjati z 90.000 jettiki in 2000 topovi, katere so Nemci v svojih operacijah med 21. marcem in 29. aprilom ujeli, oziroma zaplenili. Doba je bila približno enaka, toda zavezniški so napravili sovražniku veliko več škode kot je on napravil njim.

V tem oziru so bili torej Nemci na slabšem, ker so se umaknili. Komaj so Nemci spravili svoje topove v ozadje, je bila že napadena njihova infanterija. S tem so jih pa začeli zavezniški preganjati. Udarili so nanje na severu in na jugu ter sledili v centru.

Ludendorff je najbrže upal, da se mu bo mogoče vstaviti zapadno od Hindenburgove črte. Morda je tudi mislil za nekaj časa odložiti stari somsko fronto. V tem slučaju

bi bil popolnoma poražen. Jasno je pa, da so ga zavezniški napadli prej, predno je mogel umakniti svojo glavno silo. Nekaj manjših oddelkov se je sicer že nekoli- me prej umaknilo proti vzhodu, toda to je le malenkost. Sovražniku je moral nuditi vsaj pri Baupame odpor. Neprestani zavezniški napadi na celi fronti od Soissona pa do Arrasa so pa spravili njegovo armado iz ravnotežja. Posledica tega je bila, da je izgubil nad 50.000 vojakov.

Napačno bi bilo presojati sedanjne uspehe po starem merilu bojev, ki so se vršili v zakopih. General Byng je bil v treh dneh dalje prodiral kot je prodiral Rawlinson leta 1916 v šestih mesecih. To

Napačno bi bilo presojati sedanjne uspehe po starem merilu bojev, ki so se vršili v zakopih. General Byng je bil v treh dneh dalje prodiral kot je prodiral Rawlinson leta 1916 v šestih mesecih. To

Napačno bi bilo presojati sedanjne uspehe po starem merilu bojev, ki so se vršili v zakopih. General Byng je bil v treh dneh dalje prodiral kot je prodiral Rawlinson leta 1916 v šestih mesecih. To

Napačno bi bilo presojati sedanjne uspehe po starem merilu bojev, ki so se vršili v zakopih. General Byng je bil v treh dneh dalje prodiral kot je prodiral Rawlinson leta 1916 v šestih mesecih. To

Napačno bi bilo presojati sedanjne uspehe po starem merilu bojev, ki so se vršili v zakopih. General Byng je bil v treh dneh dalje prodiral kot je prodiral Rawlinson leta 1916 v šestih mesecih. To

Napačno bi bilo presojati sedanjne uspehe po starem merilu bojev, ki so se vršili v zakopih. General Byng je bil v treh dneh dalje prodiral kot je prodiral Rawlinson leta 1916 v šestih mesecih. To

Napačno bi bilo presojati sedanjne uspehe po starem merilu bojev, ki so se vršili v zakopih. General Byng je bil v treh dneh dalje prodiral kot je prodiral Rawlinson leta 1916 v šestih mesecih. To

Napačno bi bilo presojati sedanjne uspehe po starem merilu bojev, ki so se vršili v zakopih. General Byng je bil v treh dneh dalje prodiral kot je prodiral Rawlinson leta 1916 v šestih mesecih. To

Napačno bi bilo presojati sedanjne uspehe po starem merilu bojev, ki so se vršili v zakopih. General Byng je bil v treh dneh dalje prodiral kot je prodiral Rawlinson leta 1916 v šestih mesecih. To

Napačno bi bilo presojati sedanjne uspehe po starem merilu bojev, ki so se vršili v zakopih. General Byng je bil v treh dneh dalje prodiral kot je prodiral Rawlinson leta 1916 v šestih mesecih. To

Napačno bi bilo presojati sedanjne uspehe po starem merilu bojev, ki so se vršili v zakopih. General Byng je bil v treh dneh dalje prodiral kot je prodiral Rawlinson leta 1916 v šestih mesecih. To

mu zavezniški so odprte vse prilike. —

Zaenkrat moramo računati samo z zmožnostmi. Kaj lahko je mogoče, da bo nemška strategija v enem trenutku zlomljena in da bo kako zavezniki napredovanje pribavilo popolno katastrofo. Ne- kaj podobnega se je zgodilo meseca marca. Tedaj je bila Gonghova armada v prvih dneh boja pobita; na svojem umikanju se je oddaljila od Francozov, ki so ji prišli na pomoč, in bi bila kmalu izročila Nemcem Amiens. Kaj takega se bo pa Nemcem težko zgodilo, ker imajo preveč izkušenj. Vsi štabi so namreč v primeri z nemškimi in francoskimi štabi: novi in niso dovolj izkušeni.

Samo ena nevarnost obstoji, in ta nevarnost je: zmaga v tem letu nas ne smejo preveč navdušiti ter v prevelikem navdušenju ne sme pozabiti na svojo nalogo. S tem bi dali sovražniku v roko najboljšo orožje.

Kaj lahko bi se namreč zgodilo, da bi prišel to zimo k nam ter nam rekel: — Nobena stranka ne more zmagati na bojišču. Jaz sem poskušal zmagati, pa nisem uspel, in tudi vi ste poskušali, pa tudi vi niste uspeli. Sklenimo torej mir, potem medsebojnih pogajanj. — Mi lahko izvajemo še to leto vojno. Ena prilika se nam nudi, pa to je samo ena prilika. Toda v tem letu ni šlo za to, da bi mi zmagali, pač pa da bi oni zmagali. Imel je priliko, pa je ni izrazil. Zavezniškom se bo pa gotovo nudi prilika prihodnje leto.

Nasa naloga v tem letu je bila: vzdržati. Izvajali smo drugo in drugo zmagano ter tretjo, da, četrto somsko. Ujeli smo 110.000 nemških vojakov ter osvojili v Franciji 1500 kvadratnih milj ozemlja.

Malo prej je izvajal naš italijanski zaveznik veliko znano obreki Pavi. Četudi bi bili prisiljeni obstati koncem tega leta pred Hindenburgovo črto, bi bili vseeno na boljšem kot smo smeli upati meseca marca. Prepričani smo pa lahko, da se bo prihodnje leto vsilila na bojišču odločilna bitka, v kateri bomo mi zmagovali.

Generalni major Tom Bridges, ki je reorganiziral belgijsko armado, je rekel nekoč: — Nemec je zato tako močnega nasprotnika, ker zna izkoristiti neutilizirano upanjanje svojega sovražnika. Ta upanjanje se ponavlja ne izpolnjuje tako hitro. In ravno vsled tega, ker se ne izpolnjuje, stopi na njihovo mesto potrtost. To je tudi edina nevarnost, ki nam preti. —

Kot že rečeno, je zmaga v tem letu mogoča, v prihodnjem letu bo pa gotova. Nemci so se v dveh ožirih zmogli: prvič, ker so preveč zaupali svojim podmorskimi čolnom, drugič pa zato, ker so omalovaževali Amerikance.

Potrebuje se
125 PREMOCARJEV IN 25 KOKSARJEV

pri New River Company, ki obratuje 15 min v New River premogarskem polju, kjer se koplje slavnih brezdimnih premog, ki je bistven za uspešno izvajanje vojne.

Premog je od 4 do 6 čevljev visok. Mehki premog.

Želi se predvsem prejšnje premogarje, ki so zaposleni v nebitvenih podjetjih. Steno bodo pomagali sebi in svoji vladi.

Prve vrste življenjski pogoj. Dobre šole in cerkve. Imamo C. & O. ter Virginian Ry Car zalogo ter delamo vsaki dan.

Pišite ali se oglasite takoj pri:

THE NEW RIVER COMPANY,
McDonald, W. Va.

ali kateremkoli U. S. Employment uradu.

Kje je **MARIJA RACE?** Doma je iz Rodika na Primorskem. Pred 4. leti se je nahajala v Clevelandu, sedaj se baje nahaja ne- kje v Chicago, 11. Ker pa mi ni znan njen naslov, prosim enj. rojake, da mi ga naznajo, ali pa naj se sama oglašijo. — Mary Metlika Žvamič (iz Rodika).

1407 E. 41. St., Cleveland, Ohio. (12-14-9)

Previdne gospodinjice
imajo doma vedno eno steklenico Dr. Richterjevega

PAIN-EXPELLER
Zanesljivo sredstvo za vnetje pri revmatizmu, bolečinah, prehladu, artritizmu, itd.

Jedino pravi v varstveno znamko sidra. Se. 20% v lekarnah in varstveni št. P. A. RICHTER & CO.

74-86 Washington Street, New York, N. Y.

nerata Haiga.

V onih dneh je pretela zavezniškom smrtna nevarnost. Nevarnost, v kateri se nahaja Ludendorff, ni tako velika, pa je neprijetna in se v vsakim dnevu veča.

V splošnem se pa lahko reče: Napredovanje se je boljše izvršilo kot smo si mislili in boljše kot bi mogel kdo izmed nas upati. Zavezniški so napravili toliko, da bo sovražnik premagan najbrže še to zimo. Če pa to zimo ne, pa gotovo drugo leto. Zmaga bo brez dvoma popolna prihodnje leto, ko bodo dospeli na bojišče ameriški milijoni, katere bo vodil duh maršala Foeha.

Samo ena nevarnost obstoji, in ta nevarnost je: zmaga v tem letu nas ne smejo preveč navdušiti ter v prevelikem navdušenju ne sme pozabiti na svojo nalogo. S tem bi dali sovražniku v roko najboljšo orožje.

Kaj lahko bi se namreč zgodilo, da bi prišel to zimo k nam ter nam rekel: — Nobena stranka ne more zmagati na bojišču. Jaz sem poskušal zmagati, pa nisem uspel, in tudi vi ste poskušali, pa tudi vi niste uspeli. Sklenimo torej mir, potem medsebojnih pogajanj. — Mi lahko izvajemo še to leto vojno. Ena prilika se nam nudi, pa to je samo ena prilika. Toda v tem letu ni šlo za to, da bi mi zmagali, pač pa da bi oni zmagali. Imel je priliko, pa je ni izrazil. Zavezniškom se bo pa gotovo nudi prilika prihodnje leto.

Nasa naloga v tem letu je bila: vzdržati. Izvajali smo drugo in drugo zmagano ter tretjo, da, četrto somsko. Ujeli smo 110.000 nemških vojakov ter osvojili v Franciji 1500 kvadratnih milj ozemlja.

Malo prej je izvajal naš italijanski zaveznik veliko znano obreki Pavi. Četudi bi bili prisiljeni obstati koncem tega leta pred Hindenburgovo črto, bi bili vseeno na boljšem kot smo smeli upati meseca marca. Prepričani smo pa lahko, da se bo prihodnje leto vsilila na bojišču odločilna bitka, v kateri bomo mi zmagovali.

Generalni major Tom Bridges, ki je reorganiziral belgijsko armado, je rekel nekoč: — Nemec je zato tako močnega nasprotnika, ker zna izkoristiti neutilizirano upanjanje svojega sovražnika. Ta upanjanje se ponavlja ne izpolnjuje tako hitro. In ravno vsled tega, ker se ne izpolnjuje, stopi na njihovo mesto potrtost. To je tudi edina nevarnost, ki nam preti. —

Kot že rečeno, je zmaga v tem letu mogoča, v prihodnjem letu bo pa gotova. Nemci so se v dveh ožirih zmogli: prvič, ker so preveč zaupali svojim podmorskimi čolnom, drugič pa zato, ker so omalovaževali Amerikance.

Potrebuje se
125 PREMOCARJEV IN 25 KOKSARJEV

pri New River Company, ki obratuje 15 min v New River premogarskem polju, kjer se koplje slavnih brezdimnih premog, ki je bistven za uspešno izvajanje vojne.

Premog je od 4 do 6 čevljev visok. Mehki premog.

Želi se predvsem prejšnje premogarje, ki so zaposleni v nebitvenih podjetjih. Steno bodo pomagali sebi in svoji vladi.

Prve vrste življenjski pogoj. Dobre šole in cerkve. Imamo C. & O. ter Virginian Ry Car zalogo ter delamo vsaki dan.

Pišite ali se oglasite takoj pri:

THE NEW RIVER COMPANY,
McDonald, W. Va.

ali kateremkoli U. S. Employment uradu.

Kje je **MARIJA RACE?** Doma je iz Rodika na Primorskem. Pred 4. leti se je nahajala v Clevelandu, sedaj se baje nahaja ne- kje v Chicago, 11. Ker pa mi ni znan njen naslov, prosim enj. rojake, da mi ga naznajo, ali pa naj se sama oglašijo. — Mary Metlika Žvamič (iz Rodika).

1407 E. 41. St., Cleveland, Ohio. (12-14-9)

Previdne gospodinjice
imajo doma vedno eno steklenico Dr. Richterjevega

PAIN-EXPELLER
Zanesljivo sredstvo za vnetje pri revmatizmu, bolečinah, prehladu, artritizmu, itd.

Jedino pravi v varstveno znamko sidra. Se. 20% v lekarnah in varstveni št. P. A. RICHTER & CO.

74-86 Washington Street, New York, N. Y.

Iz naše krvave zgodovine

GOVOR LJUBLJANSKEGA ŽUPANA IVANA HRIBARJA, KI GA JE IMEL V DUMAJSKI POSLANSKI ZBORNICI 16. MARCA LETA 1909.

(Nadaljevanje)

Vojni minister vsega tega ni vpeševal. Ko bi bil to storil, bi bil moral to omeniti v tozadevnem svojem govoru v delegaciji; tega ni storil nego povedal resnici nasprotujoče poskuse prikrivanja.

Pešpolk št. 27 je v armadi na glasu izvršnega polka. Če se pr. takim polku pokažejo razmere kakršne so se pokazale pri streljanju na ljubljani, bo ostane vojaštvo neprestano v vaji, da bo pred sovražnikom popolnoma na svojem mestu in da se streljanje pri drugih prilikah ne spremeni v svojevolično morenjenje in da bi se za armado ne ponovila usoda vojnih let 1859 in 1866. Tudi takrat je pred vojno vse živelo v domišljiji, da je vse izborna, dokler niso bitke in boji dokazali nasprotnega.

Kar se je v Ljubljani zgodilo, ravnanje vojakov in oficirja, to so priče, da obstoje težki, nevarni nedostaki, ki se jih mora vestno preiskati in odstraniti.

Po tej potrebi in kakor bode, gospodje moji, priznati, zanimivi ekskurziji se vrnem k stvari sami.

Tenna slutnja.

Spričo ravnanja lajtnanta Mayerja me nvdajata temna slutnja, ki je, žal, ne morem zatreti, slutnja namreč, da je bilo pod njegovim poveljstvom stojiče moštvo že prej počeno, da se bo streljalo in da je zato komaj čakalo trenutka, da rabi orožje. Direktnih dokazov za to seveda nimam; pač mi je znano, da so nekateri izmed vojakov, ki so 20. septembra streljali na demonstrante v Ljubljani, dali svojemu kanibalskemu veselju nad tem činom izraza s tem, da so svojemu sorodnikom in znancem poslali razglednice, v katerih so se ponajši s tem svojim žalostnim nimuštvo. Te razglednice, ki potrjujejo mojo slutnjo, je poštna uprava konfiscirala. Pozivljamo kraja je treba vedeti, da je vlado, naj jih predloži visoki zbornici, da ta spozna duha, ki vlada na tem delu naše armade.

Dalje pravi lajtnant Mayer: "Popravljam množico opetovano pozivljaj, svaril in opominjal, naj jaki s Pogačarjevega trga na dne ne meče kamnov, ker se bo sicer streljalo; specialno posamične skupine žensk sem pozivljaj, naj se odstranjuje, ker se bo najbrže držali puške nekoliko kviki. Streljalo. Deloma so ženske sledile mojemu pozivu, deloma ne."

V tej izpovedi, visoka zbornica, tiči predznanja neresnica, ako se naša izpoved na postopanje lajtnanta Mayerja napram demonstrantom v Solskem drevoredu. Po vseh pričah brez izjeme je namreč dokazano in potrjeno, da ni lajtnant Mayer, predno je dal streljati na demonstrante v Solskem drevoredu, nikogar opominjal ali svaril, da ni poprej poskušal z naskokom: bajonetom udeležnike razgneti in da ni dal ne znamenja za naskok, ne znamenja za streljanje. Mladi oficir se pač zaveda, kako neupredarno je ravnal in hoče s to trditvijo polepšati svoje dejanje, ki se ne da o pravici. Drugod je pač opominjal in svaril, to poudarjam novič, ne pred Solskim drevoredom. Eno priznanje v tej izpovedi pa je veljavno in se mora pibiti. Lajtnant Mayer pravi namreč, da je posebno posamične skupine žensk pozivljaj, naj se razidejo, "ker se bo najbrže streljalo". Vedel je torej že v Miklošičevi ulici in v Francišlanski ulici — zakaj samo tam je pozivljaj ljudi, naj se razidejo — da se bo streljalo. Kako važno priznanje za preiskavo tega dogodka je s tem dal lajtnant Mayer vojaški oblasti sam v roke. Ali se bo tudi uračevalo?

Ravno tako postavlja lajtnant Mayer resnico na glavo s trditvijo, da ni nihče od njegovih mož 22. septembra 1908 — podpisana od polkovnega zdravnika dr. Matije Slavika — poročal o posledicih te toče kamenja. Navedeno je od vseh vojakov, ki so bili v službi osem, kateri so bili baje zadeti od kamnov. Razvid poikovnega zdravnika dr. Matije Slavika pravi, da pri dveh vojakih ni no-

rič, e. kr. sodni sluga; Fran Pust, e. kr. finančni paznik; Ljudovita Perič, pravnik; Jakob Jereb, monter mestne elektrarne; Vinko Nemček, e. kr. davčni praktikant; Marija Ogrinc, paznikova soproga; Viktor Novak, visokošolec; Mihael Cugelj, mizarški pomočnik; Marija Goršič, nevesta ustre- ljenege Rudolfa Lundra; Rihard Tork, trgovski sodnik; Fr. Podržaj, frizer; Milan Stupica, na- stavljonec električne cestne želez- nice; Marija Skrcjanec, delavka to- ualne tovarne; Fran Soukal, kro- jaški mojster; Celestina Kunaver, višjega paznika soproga; Ivan Čr- niver, urarski vajenec; Anton Malik, seluškošolec; Matej Hubad, profesor in koncertni vodja Glas- bene Matice; Matija Zamida, višji deželni svetnik; dr. Josip Jerše, stolni vikar; Ivan Šubie, e. kr. ravnatelj umetnoobrtne strokovne šole v Ljubljani.

Vse tu navedene priče so z vso gotovostjo pri sodišču ter na mestnem magistratu izjavile, da so vo- jaki tekli za bežečo množico in da so vsak zase in v presledkih va- njih streljali. Spričo tolikih sogla- snosti izpovedi je pač evidentno, da je trditve lajtnanta Mayerja, da od njegovih vojakov nihče ni tekel za množico, vrhunske frivol- nosti. To trditve postavijo na laž tudi sledovi streljanja. Na hiši št. 14 Pred Škofijo so namreč bili 21. septembra, kakor to izhaja iz pri- čevanja mestnega knjigovodje Fr. Trdine in kancelijskega prakti- kanta Žitka Tonana, tičale kro- glice, ki so bile brez dvoma izstre- ljene iz infanterijskih pušk, ki so se rabile. Ene teh kroglic se je iz- ročila e. kr. državnemu pravdni- štvu v Ljubljani. Od teh kroglic nastale luknje v zidovju pričajo najbolj, da so vojniki morali teči za bežečo množico. To potrjuje tudi izpoved Marije Goršič, ki je videla, držeč na rokah svojega u- mirajočega ženina, kako so se tri- je ali štirje vojniki vračali k po- skopju meščanskega bolniškega za- klada in to od javnega strajšča se ponajši s tem svojim žalost- nim nimuštvo. Te razglednice, ki potrjujejo mojo slutnjo, je poštna uprava konfiscirala. Pozivljamo kraja je treba vedeti, da je vlado, naj jih predloži visoki zbornici, da ta spozna duha, ki vlada na tem delu naše armade.

Dalje pravi lajtnant Mayer: "Popravljam množico opetovano pozivljaj, svaril in opominjal, naj jaki s Pogačarjevega trga na dne ne meče kamnov, ker se bo sicer streljalo; specialno posamične skupine žensk sem pozivljaj, naj se odstranjuje, ker se bo najbrže držali puške nekoliko kviki. Streljalo. Deloma so ženske sledile mojemu pozivu, deloma ne."

V tej izpovedi, visoka zbornica, tiči predznanja neresnica, ako se naša izpoved na postopanje lajtnanta Mayerja napram demonstrantom v Solskem drevoredu. Po vseh pričah brez izjeme je namreč dokazano in potrjeno, da ni lajtnant Mayer, predno je dal streljati na demonstrante v Solskem drevoredu, nikogar opominjal ali svaril, da ni poprej poskušal z naskokom: bajonetom udeležnike razgneti in da ni dal ne znamenja za naskok, ne znamenja za streljanje. Mladi oficir se pač zaveda, kako neupredarno je ravnal in hoče s to trditvijo polepšati svoje dejanje, ki se ne da o pravici. Drugod je pač opominjal in svaril, to poudarjam novič, ne pred Solskim drevoredom. Eno priznanje v tej izpovedi pa je veljavno in se mora pibiti. Lajtnant Mayer pravi namreč, da je posebno posamične skupine žensk pozivljaj, naj se razidejo, "ker se bo najbrže streljalo". Vedel je torej že v Miklošičevi ulici in v Francišlanski ulici — zakaj samo tam je pozivljaj ljudi, naj se razidejo — da se bo streljalo. Kako važno priznanje za preiskavo tega dogodka je s tem dal lajtnant Mayer vojaški oblasti sam v roke. Ali se bo tudi uračevalo?

Ravno tako postavlja lajtnant Mayer resnico na glavo s trditvijo, da ni nihče od njegovih mož 22. septembra 1908 — podpisana od polkovnega zdravnika dr. Matije Slavika — poročal o posledicih te toče kamenja. Navedeno je od vseh vojakov, ki so bili v službi osem, kateri so bili baje zadeti od kamnov. Razvid poikovnega zdravnika dr. Matije Slavika pravi, da pri dveh vojakih ni no-

rič, e. kr. sodni sluga; Fran Pust, e. kr. finančni paznik; Ljudovita Perič, pravnik; Jakob Jereb, monter mestne elektrarne; Vinko Nemček, e. kr. davčni praktikant; Marija Ogrinc, paznikova soproga; Viktor Novak, visokošolec; Mihael Cugelj, mizarški pomočnik; Marija Goršič, nevesta ustre- ljenege Rudolfa Lundra; Rihard Tork, trgovski sodnik; Fr. Podržaj, frizer; Milan Stupica, na- stavljonec električne cestne želez- nice; Marija Skrcjanec, delavka to- ualne tovarne; Fran Soukal, kro- jaški mojster; Celestina Kunaver, višjega paznika soproga; Ivan Čr- niver, urarski vajenec; Anton Malik, seluškošolec; Matej Hubad, profesor in koncertni vodja Glas- bene Matice; Matija Zamida, višji deželni svetnik; dr. Josip Jerše, stolni vikar; Ivan Šubie, e. kr. ravnatelj umetnoobrtne strokovne šole v Ljubljani.

Navedbi bi mogel še manjkati v podkrepljenje te svoje trditve, a zadostuje naj samo še ena stvar. C. kr. realni profesor Alojzij Tavčar in e. kr. ravnatelj umetno- obrtne strokovne šole Ivan Šubie, ki stanujeta oba v hiši meščan- skega bolniškega zaklada, izpove- dujeta namreč, da potem, ko so odstranili ranjence in je bil Pog- gačarjev trg skoro prazen ter je le nekaj ljudi semtertja begalo, je z oficerko pelerino ogrujen mož nekim "fej" in "živio" kliče- damam po izpovedi rečenega pro- fesorja odurno zaklical: "Se en- krat vpilje 'živio' in bome str- ljali", ali, kakor je slišal ravnatelj Šubie, "Kdor 'živio' vpije, bo ustreljen." Očitno je torej, da se ni — kakor se je poročalo voj- nemu ministru — streljalo radi nevarnosti ter dejanskega zalje- nja vojaštva in radi toče kamnov, nego najbrž iz golega narodnega sovraštva proti "živio"-klicatel- jem. (Tako je!)

Belgiji in Slovani.

To so pač trde besede. Iz ust višjih oficirjev se dostikrat sliši, da se vojaštvo nima vtikati v po- litiko in da imajo gospodje oficirji le eno nalogo: popolnoma neod- visno od političnega vaitovanja služiti najvišjemu zapovedniku. To se prav lepo sliši. Toda, gos- poda moja, ne sme se pozabiti, da resnica te trditve na laž postavlja. Vojak in zlasti oficir, ki ima višjo izobrazbo, se ne more odtegniti vplivom svoje okolice, kvečjemu če bi bil nadčlovek! Žal, da v naši armadi ni takih nadljudi. In tako se zgodi — izjavljam takoj, da tega nikomur ne zamerim — da je dandanes tudi vojaštvo pod vpli- vom političnih valovanj. Naravno je, da so nemški oficirji na strani svoje narodnosti ter da se med "ker se bo najbrže streljalo". Vedel je torej že v Miklošičevi ulici in v Francišlanski ulici — zakaj samo tam je pozivljaj ljudi, naj se razidejo — da se bo streljalo. Kako važno priznanje za preiskavo tega dogodka je s tem dal lajtnant Mayer vojaški oblasti sam v roke. Ali se bo tudi uračevalo?

Ravno tako postavlja lajtnant Mayer resnico na glavo s trditvijo, da ni nihče od njegovih mož 22. septembra 1908 — podpisana od polkovnega zdravnika dr. Matije Slavika — poročal o posledicih te toče kamenja. Navedeno je od vseh vojakov, ki so bili v službi osem, kateri so bili baje zadeti od kamnov. Razvid poikovnega zdravnika dr. Matije Slavika pravi, da pri dveh vojakih ni no-

rič, e. kr. sodni sluga; Fran Pust, e. kr. finančni paznik; Ljudovita Perič, pravnik; Jakob Jereb, monter mestne elektrarne; Vinko Nemček, e. kr. davčni praktikant; Marija Ogrinc, paznikova soproga; Viktor Novak, visokošolec; Mihael Cugelj, mizarški pomočnik; Marija Goršič, nevesta ustre- ljenege Rudolfa Lundra; Rihard Tork, trgovski sodnik; Fr. Podržaj, frizer; Milan Stupica, na- stavljonec električne cestne želez- nice; Marija Skrcjanec, delavka to- ualne tovarne; Fran Soukal, kro- jaški mojster; Celestina Kunaver, višjega paznika soproga; Ivan Čr- niver, urarski vajenec; Anton Malik, seluškošolec; Matej Hubad, profesor in koncertni vodja Glas- bene Matice; Matija Zamida, višji deželni svetnik; dr. Josip Jerše, stolni vikar; Ivan Šubie, e. kr. ravnatelj umetnoobrtne strokovne šole v Ljubljani.

Vse tu navedene priče so z vso gotovostjo pri sodišču ter na mestnem magistratu izjavile, da so vo- jaki tekli za bežečo množico in da so vs

Washington in Burian

AMERIKA IMA GLUHA UŠESA NAPRAM KLICEM BURIANA. MOGOČ NI NOBEN KOMPROMIS, KI BI OMOGOČIL HUNOM ODRŽATI TO, KAR SO PRIROPALI.

Washington, D. C., 11. septembra. — Mirovna namigavanja barona Buriana so našla v Washingtonu na gluha ušesa. Administracija se dejansko zavzema za mir, ki bo temeljil na zmagi. Isti položaj se očividno razvija v zaveznikih glavnih mestih, kjer imajo vojne administracije sedaj premoč nad onimi elementi, ki so bili voljni poslušati pozive kot je oni, ki je prišel sedaj iz Avstrije.

Ničesar ni čuti o Lansdownu. Angleška delavska stranka se ne bo bori z Lloyd George-om pri volitvah. Zmaga maršala Focha so ojačale duha vseh zaveznikih narodov in gotovi diplomatični razviti, ki dočim ne bodo izpremenili vojnih ciljev te dežele ter drugih zaveznikov, so izpremenili izgled, da bi se dalo te vojne cilje doseči potom kakke druge stvari kot potom vojaške zmage.

Javno mnenje v Ameriki, kot se domneva tukaj, prihaja do sklepa, da je edina pot k bodoči varnosti ona poraza Nemčije, ki naj bi jo našel brzi napad, da se militarni ne izplača. Veliko idej, s katerimi smo stopili v to vojno, se je opustilo in med temi idejami je tudi ta, da obstaja še kakka druga pot, da se napravi Nemčijo za varno sosedo kot ona, da se je odločilno porazi. Iz take izmenjave nazorov, kot jih predlaga baron Burian, bi se poročil kompromis, ki bi pustil v rokah Nemčije nekaj reparske pridobitve, nekaj kosov itoka in nekaj dobička, na katerega bi lahko kazeli nemški vojni gospodje kot dokaz njih uspehov.

Če Nemci zmagujejo, imajo argument za mir, če pa izgubljajo, imajo na razpolago enako dobrega. Sedanja kampanja Buriana je poskus obrniti v prid zadnje poraze Nemčije.

Zmagovali smo skozi celo to leto. Skoro pregazili smo Francijo. Pršli smo tako blizu vojaški odločitvi kot menda nihče drugi ne bo prišel. Končalo pa se je vse z nič. Prazno je vse zaupanje v orožje kot v sredstvo odločitve vprašanj v tej vojni. Dali smo velik napor na mir. Ali boste vi, naši sovražniki, porabili naslednje leto tako kot smo mi pričujoče, z zasledovanjem te nemogućnosti, vojaške odločitve? — (Tako je rekel Burian).

Washington pričakuje, da bo mnogo šljal glede tega poziva iz Nemčije sedaj ko je Hindenburg nazaj na svoji črti. Če se mu posreči ustrajati tam, se bo reklo z nemške strani, da se je zopet ustanovilo mirstvo, da Foch ne more napred, da se je precejevala njegova zadnje uspehe, kajti on je baje zasledoval silo, ki se je prostovoljno umikala na bolj varno črto, kjer bi se ustavilo tako, da bi bila vsaka vojaška odločitev v prid zaveznikov nemogoča. Nemci računajo sedaj z ustavljenjem zaveznikov ter z izčrpanjem njih duha, ki bi sledilo koron Fochovih zmag.

Glavno mesto pa je prišlo do tega, da veruje v vojaško zmago ter da si jo želi. Predsednik Wilson ni rekel, da mora biti mir z zmago, a njegova diplomacija je stalno oblikovana v smislu, da zahteva mir z zmago. General March je prorokoval vojaško zmago za bodoče leto.

To prorokovanje je bilo eden najbolj značilnih dogodkov v zadnjih mesecih, kajti generali se ponavadi ne spuščajo v prognoze. To prorokovanje pa je imelo prav tako svoj namen kot ga je imelo prorokovanje Buriana. Namen esnega pa je popolnoma nasproten namenu drugega. Zavezniki svet je zgrajen na morali, na podlagi katere se more nadaljevati v vojno do uspešnega konca. Baron Burian pa skuša prodreti to moralo.

Diplomatično se je izrekla administracija za mir z zmago. Pri znanje Čeho-Slovakov in bodrenje Jugoslovancev sta koraka v politiki, ki zahteva vojaško zmago. Razkasanje Avstrije je sedaj del zaveznškega programa. Avstrija pa bi v tako razkasanje ne privoila pri posvetovanju mizi. Baron Burian imenuje to zločin. Tudi Nemčija bo prav tako malo kot Avstrija pripravljena videti, kako bi se njeno edino podpiralno v Evropi raztrgalo na kosce. Edino le vojaška zmaga bo napravila iz Čeho-Slovakov in Jugoslovancev narode.

Ko bo predsednik Wilson zopet enkrat govoril, se domneva, da bo priznal izpremenjene pogoje, vsled katerih je mogoče ameriške vojne cilje doseči edino z vojaško zmago.

Naslednji korak Focha

Sedaj, ko se nahaja sovražnik precej za Hindenburgovim obrambnim sistemom od Lens do Vailly, to je od Deule pa do Aisne, se predstavlja zaveznikom vrhovnemu poveljniku nov problem. Od avgusta 7. naprej je bil Foch v stališu potom ponovnih napadov izkoristiti zli položaj, v katerega se je bil zapletel Ludendorff tekom svoje pomladanske in polne ofenzive. Zahvaljeval je od Nemcev visoko cenno za njih zrezbožnost, a to cenno se je že plačalo. Ob Hindenburgovi črti se mora pričeti nov manever.

Popolnoma jasno je sedaj, da si mora izbrati maršal Foch eno izmed dveh poti. Skušati mora izpopolniti svoje delne uspehe, ki so dovedli do velikega nemškega umikanja ali s frontalnim napadom na Nemcem v njih novi poziciji ali pa se mora vnovic poslužiti delnih udarcev v namenu, da spravi Nemce iz njih sedanjih pozicij s kretajo obkoljenja in zajetja.

Če si izbere Foch prvo imenovano metodo, bomo pričela cele vrste frontalnih napadov, ki se bodo vršili med Arras in Soissons. Videli bomo armade generalov Horne, Rawlinson, Déneney, Humbert in Mangin proti armadni skupini, poveljevani od generala Boehna, izvedena v umikanju, ki je vodil preteko umikanje. Če pa se hoče na drugi stran ifoche poslužiti druge metode, bomo videli napade v Flandriji in v Champagne ter mogoče tudi v Lotarinski. Tako v Flandriji kot na Lotarinskem bodo igrali ameriške čete pri teh operacijah precejšnje vloge.

Kar se tiče centruma in bokov je izbira lahka. Med Arras in Soissons so ustvarili Nemci velikansko puščavo in zavezniki armate so napredovali sedaj od trideset do petintrideset milj preko ozemlja, ki je prosto vseh komunikacij in vseh virov. Spraviti težke topove in municije preko tega ozemlja bo precejšnja naloga in brez tega v bi bil napad na nepretrgano črto prav tako drag kot je bil oni Nivelle-a pri Aisne. Edinole če bi se spravilo sovražnika v popoln beg, bi bil tak nadaljni napad upravičen, a ni ničesar, kar bi upravičevalo tako domnevanje.

Le ob obokih se naši zavezniki lahko naenkrat približajo nemškim pozicijam pod kritjem njihovih težke artilerije. Na fronti pri Arras ter severno od Soissons, to je na frontah armad Mangina in Horne-a, je opustošeno ozemlje ozko ter je problem spravljanja topov in municije na mesto lažji. Vsled tega se je vršila glavna bojna delavnost v zadnjih dveh od strani teh armad in raditega so tudi že prile te armade že do Hindenburgovih obrambnih pozicij.

Naš vojni naraščaj

(Jug. Čas. Urad. Washington, D. C.)

Ob priliki četete oblotnice vojne, posebnim pogledom na pretekla so jugoslovanski dijaki v Rimu štiri leta vojne, vedo, da je za naslovili naslednji proglas na vse teme štiri leti vojne celo stoletje svoje brate:

„Sinovi mučeniške zemlje, od tje borb. Razlika med našimi čukodler je vzletela prva iskra, da stvi, našin položajem, našim odzaplali nečuvni požar, gledamo s sporom in našo vero ter čustvi, po-

Ali je vaše zdravje vredno 3 cente?

Ako trpite na slabih živcih, na žetodnih ali obistnih bolečinah, na splošni slabosti, nepehavi, imate slab tek, zapiranje, glavobol, ne spate, ako zjutraj izmučen vstajate, ako imate bolecine v hrbtu, ako je vaša kri nečista, ako imate izpuščaje in mozole na obrazu, ako izgledate starejši kot ste, tedaj je čas, da začnete uživati

JUVITO

zdravilo.

Poslajte nam pismo z znakom za 3 cente in s svojim naslovom in mi vam bomo poslali z obratno pošto, popolnoma prosto, brez kakke obveznosti od vaše strani popolno tridnevno zdravljenje iz tega, iz čistih, zdravih trav sestavljenega prirodnega zdravila.

Naslov: JUVITO LABORATORY, South Hill Branch 5, PITTSBURGH, PA.

lozajem, odporom in vero dragih narodov je v tem, da smo izšli mi iz velikih vojn preteklega stoletja kot nereseni problem.

Vsi vojskujoci se narodi so dali krivde, dali smo jih tudi mi. Ali medtem, ko so sedanjji vojskujoci v splošnem, stopili v vojne vrste iz mirnega državljanskega življenja, sinovi srečnejših narodov, je naša generacija prišla iz borbe, kateri je sedanja velika vojna logično nadaljevanje.

In ravno ta naš današnji naraščaj, ki se lomi po celim svetu, udan dogmi narodne jugoslovanske vere — osvobođenju in zedržanju — naraščaj vojne je, pričeni leta 1908., potresal staro dobo in napravil iz sebe v borbi vojaška narodna bodočnost.

Naša najboljša kri, prelita v bojih za osvobodjenje, pred Kumonovim in Sarajevom, v Macedoniji in Dobruđi, je taista kri, ki kipi in vre tudi v ostalih bratih. Vre, kajti prihajajo glasovi iz domovine, da se narod pripravlja na odločno borbo; vre, kajti tudi mi, raztreseni v tujini, delujemo v strelnih jarkih in v metropolskih političnih tvornicah za osvoboditev in zedinjenje jugoslovanskega naroda.

Ta vojna, ki je zlomila mnoge odpor in zvala mnoge duše, ni bila v stani niti v najopasnem času, ki je bil za nas gotovo najtežji, v času ruskega umikanja in zloinitve ruske vojske, iztrgati iz nas trdno vero v božansko pravico na svetu, ki nas je vodila skozi stoletja. Nasprotno, ravno ta črna usoda slovanske sile, ki je razočarala mnoge, je nas, vernike božje pravice, utrdila v naši veri.

Taista vera, ki je krepila naš naraščaj pred in za časa balkanskih vojn, ki je iz Beograda širila svoje krekost po vsem našem ozemlju, nahajajoč svoj sv. hram v mladih dušah, je danes okrepila celi jugoslovanski narod. Besede naših starejših, katere smo šlišali zadnje dni iz Prage, Zagreba in Ljubljane, to so naše nekdajne besede. Sila naše vere in stvarnost naše dobe so rodili svoj sad.

Naši padli tovariši, spavajte v miru! S tugo v srcu ste padli na razvalinah naše Srbije in Črne gore ter na razvalinah nesrečne Rumunije in niste mogli vedeti, kaj čaka narod in človekoljubno idejo, za katero ste padli. Vedeli niste, da ste seme bodočnosti: s tem, da ste rešili našo čast, ste rešili našo vero, rešili ste našo moč.

Tako mi, ki preostajamo, kakor oni, ki bodo preostali, moramo vedeti, da bo, pa naj se zaključijo vojna kakorkoli hoče, imela bodočnost našega naroda tem jačjo oporo, čim silnejša bo naša sedanja borba, čim vstrajnejši bo naš odpor. I po katastrofi žive narodi.

V borbi smo rojeni, njo smo iskali in zagovarjali ter ponosni smo bili, da smo imeli krepko samozatajevanja: ne pozabimo torej, da so narodne žrtve posvečene z vero naroda in da so te žrtve kuit narodne vere.

Štuzimo mu kakor dosedaj, bodimo do konca, branilci njegove časti, kakor so naši padli tovariši, bodimo temelj moči njegove bodočnosti.

Narodna moč je v veri narodov. Kult žrtve, dogma našega naraščaja naj postane dogma jugoslo-

vanske narodne vere.

S tako vero se ustavlja narod času in sovražniku, postaja zaščitnik človekoljubne ideje ter živi v večnosti na zemlji in na nebu.

Rim, 1918. leta.

Čiro Čičin Šain,

v imenu jugoslovanskih dijakov v Rimu.

Nemški dezertjer interniran.

V New Yorku so aretirali nemškega dezertjerja Alberta Orhuffa. Po aretaciji je izjavil, da se je vdeležil nemškega napada na Antwerpen 1. 1914, da je zatem dezertiral ter da se mu je slednje posrečilo priti v to deželo. Poslali so ga v Fort Oglethorpe, Ga.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srecim naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je nemila smrt nam pobrala preljubljeno soprogo, ožrono mater

MARGARETO TOME

v starosti 44 let. Ranjka je bila rojena Novak v vasi Zagorica na Dolenjskem, kjer zapuška enega brata in tri sestre, tukaj v Združenih državah pa žalujočega soproga in 4 nedorastle otroke. Pokojnica je izdihnila svojo blago dušo 31. avgusta ob 7. uri 40 min. večer, previdna s sv. zakramenti. Pokopani smo jo 2. sept. na katoliškem pokopališču v Greensburgu, Pa.

Lepa hvala vsem, ki so obiskali v času boleznij in na mirvaskem odru ter vsem, ki so jo spremlili v večnem počitku. Najtoplejša hvala vsem ženam, katere so darovale za vene, ki je bil zelo lep, posebna hvala pa gospoj Drenelji za njeno poštovanost, tvojega truda poplačati ne morem. Dalje se zahvaljujem članom društva sv. Antona Pad. štev. 71 KSKJ, v Crabtree, Pa., katerega članica je bila ranjka nad 16 let, ki so prišli tako daleč in jo spremlili k večnemu počitku.

Tebi, draga nepozabljena mame, pa naj bo lahka ameriška zemlja, v kateri si prebivala nad 18 let.

Zalujoci ostali: John Tome, soprog, Marija, Johana, Stefanija, hčerke, Frank, sin, Greensburg, Pa.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Zalostnim srecim naznanjam vsem znancem in prijateljem tužno vest, da se je do smrti ponesrečil moj prijatelj in sorodnik

JOŽEF ŠKRLEJ,

star 29 let, doma iz Vel. Ločnika, fara Škofjan pri Turjaku. V starim kraju zapuška stariše in enega brata, ki je v vojni, ter dva brata v Ameriki. Janeza Škrlej v Great Falls, Mont., ter Franka Škrlej v Aurora, Minn.

Dne 4. sept. je šel zdrav in vesel na delo v 'pregonov' v Brownfield, Pa.; ko je bil lomaaj 100 yrdov od rova, je pridrl za njim železniški voz ter ga vrzel z vsa silo ob zid, da je na mestu izdihnil. Pogreb se je vršil dne 6. sept. dopoldne iz Brownfielda v Uniontown, Pa., v slovasko katol. cerkev Matere Božje in od tam na pokopališče v Uniontown.

Tem potom se iskreno zahvaljujem v svojem in v imenu bratov vsem rojakom v okolici Uniontowna, posebno g. Franku Šepie, boarder-bossu, družini Mešanovi, družini Stritarjevi, dalje vsem dekletom, ki so pokojnega spremljala ob krsti. Posebna zahvala pa gre g. Ivanu Rupniku, prijatelju pokojnega. Ki se je na vsi moč potrudil, da je vse preskrbel za lep pogreb prijatelju. Hvala vsem darov sem evetlic. Lepa hvala tudi članom društva sv. Roka št. 55 JSKJ, kateremu društva je pokojni pripadal; člani so ga spremlili v obilnem številu k zadnjemu počitku, kakor tudi člani SDPZ in SNPJ. Torej še enkrat lepa hvala vsem.

Tebi, dragi Jože naj sveti večna luč in lahka naj Ti bo ameriška zemlja. Počivaj v miru!

Damjan Tomažin, Cleveland, O., 8. sept 1918. (2x 13x19—9)

ODELEK AMERIŠKE INFANTERIJE V OGNJU.

PIGEON SECTION S. C. UNDER FIRE

COMMITTEE PUBLIC INFORMATION

Zapisnik seje

III. KONVENCIJE Z. J. P. D. V NEW YORKU

dne 2. septembra 1918.

Predsednik Primož Kogoj otvoril sejo ob 3. uri popoldne ter pozdravi s kratkim in lepim govorom zborovalec, nakar ga članstvo izvolilo za predsednika seje.

Mesto zapisničarja prevzame Frank Kosir iz Forest City, Pa.

Tajnik za slovenski odtelk Peter Srovnšnik prečita zapisnik zadnje konvencije, katere se je vršila 3. septembra 1917 v Clevelandu, Ohio. Zapisnik soglasno sprejet. Korespondenca se preloži na zahtevo članstva. Tajnik Peter Srovnšnik čita prispevke članovine ter stroške za posamezna društva in skupno premoženje zvezne blagajne. Dohodkov 1002 dolarjev 99 centov, stroškov 493 dolarjev 55 centov; torej ostane v blagajni \$509.44. To se soglasno sprejme.

Nadzornik Josip Rems naznaja, da račun tajnika je v popolnem redu, nakar navzoči dajo zagotovilo vsemu odboru.

Ludovik Muc predlaga, da se morajo pravila prebrati na vsaki konvenciji.

Tajnik P. Srovnšnik prebere pravila, katere se sprejmejo z dodatkom, da primanjkljaj na koncertu se poravnava po številu članstva vsakega društva, spadajočega pod Z. J. P. D., tudi ni izvoljeno društvo, katero se koncerta ne vdeleži. Odobravano in sprejeto.

Nato se je razvila debata radi pesni "Svoboda", katero je predstavil iz nemškega v slovensko g. Ivan Adamič. Predsednik P. Kogoj opozori članstvo, naj se ljubi jo med seboj in naj njim bo ljuba vsaka slovanska pesem, najsiboj skladatelj ta ali oni. Z ogorčenjem (?) sprejeto.

Ivan Adamič predlaga, da bi zvezna blagajna plačala stroške za note vsakemu društvu. Protipredlog Josipa Kanenta, da si vsako društvo kupi note samo. Podpirano in sprejeto.

Predsednik P. Kogoj predlaga in Leopold Strukej podpira, da se nabavi tiskalni stroj za tiskanje not. Sprejeto.

Glavni pevovodja Ignacij Hudc prebere nekaj čistih nemazovih članov; to so: pevsko dr. "Ljubljanski Voh" iz Detroita, Mich., glavni tajnik Josip Dupin, podpredsednik A. Matjašič in blagajnik St. Horvatič.

Frank Tomaž želi pojasniti, če

so pevec, kateri so bili na slavnosti v Washingtonu, bili zastopani od zveze. Odhor mu to pojasni v kratkem, da ne.

Vzame se na znanje glede pravil. Vsi so za to, da se morajo dobiti pravila k vsakemu društvu, ker vsaka organizacija brez pravil je sploh nič.

Ivan Adamič predlaga, da bi se ime zveze spremenilo, in sicer mesto "jugoslovanskih" naj bi se glasila samo "slovenskih" pevskih društev. Leopold Strukej stavi protipredlog, čes, da ne smemo tako postopati napram Srbom in Hrvatim. Sprejeto.

Peter Vogrič predlaga, da se da v javnost, da smo se III. koncerta v New Yorku vdeležili samo Slovenci, ne pa samo Srbi in Hrvati, kakor je bila pomota v angleškem listu "New York Times". Vsi so za to, da se to popravi. Za to je bil pooblaščen g. J. Rems.

Na predlog predsednika P. Kogoj se soglasno sklene, da se izreče g. Sakserju najtoplejša zahvala, ker daje svoj list Glas Naroda za brezplačno glasilo pevške zveze.

Ravno tako se tudi pevec iskreno zahvaljuje g. Sakserju, ker je preskrbel avtomobile, v katerih so se pevski gostje vozili v poudeljek po New Yorku in si ogledali znamenitosti mesta.

Za IV. koncert se soglasno izbere Forest City, Pa. Matija Kamin se zahvali v imenu društva "Zvon" za čast, katero so naklonili tako majhni naselbini.

Volitev novega odbora:

Predsednik: Primož Kogoj.

Podpredsednik: Leopold Strukej.

Glavni tajnik: Peter Srovnšnik.

Gl. pevovodja: Ignacij Hudc.

Blagajnik: Zof Birk.

Nadzornika: Ludovik Muc in Josip Rems.

Ker Srbom in Hrvatim ni navzočih, se njim prepusti izvoliti enega tajnika in dva nadzornika.

Seja se zaključni s pesmijo "Slovenec, Srb, Hrvat" ob 5. uri popoldne.

Frank Kosir, zapisničar.

Box 612. Forest City, Pa.

WSS WSS WSS WSS WSS WSS

Slovensko društvo

"Janez Krek"

za ojačenje Jugoslovanske akcije. Geneve — Suisse Plainpalais, Case Postale No. 11.262.

Iz Zeneve v Švici smo prejeli naslednji poziv s prošnjo, da ga objavimo v našem listu. To storimo radi volje ter upamo, da se bo veliko rojakov odzvalo povabilu ter podpiralo mlade narodne delavce, ki so zbrani v proti švicarski republiki na delo za svobodo našega troimenskega naroda.

Slovenci! Jugoslovani!

Že štiri leta bje naš triplemenški narod ogrožen boj za svoj obstanek, za svojo svobodo in za svoje združenje in samostojni narodni državi. Dočim en del izvršuje svojo dolžnost v srbski vojski, v jugoslovanskih divizijah ter v bojnih vrstah naših velikih zaveznikov zapadnoevropskih in ameriških, se naši doma z vsemi silami in v največji, našemu narodu skozi stoletja nepoznani slogi upirajo nemškemu pritisku ter z mogočnim notranjim delom postavljajo temelj bodoči moči, zdravi in demokratični jugoslovanski državi.

Slovenci v domačiji so pohodili strankarsko nestrpljivost, odvrgli vse stare predsodbe in so položili sveto prisego, da se bodo kot bratje roko v roki borili do poslednjega vzdihla, do poslednje kaplje krvi za osvoboditev zatirane domovine. Ljudska stranka, Narodno-napredna stranka in Socijalno-demokratska stranka predstavljajo danes eno samo neprodorno fulango borec za državno svobodo in za človeške pravice.

Slovenci! Če kdaj, danes je odločilni čas za nas. S to vojno se bo odločila naša usoda za stoletja, morda za vse večne čase. Vsi vemo, da je za naše ljudstvo edina rešitev v svobodni Jugoslaviji. Ali dočim je nova uspostavitve Srbije gotova stvar, dočim se Hrvatje opravičeno lahko nadajo osvoboditi, je položaj nas Slovencev neizmerno ogroženiji. Vse-nemški imperijalizem upa, da bo de tudi v slučaju zmage zaveznikov oddržal lepe slovanske dežele in skozi njih prodl na Jadransko morje. V slučaju poraza bi se Nemci še pomirili s tem, da se naši bratje Hrvati in Srbi združijo v samostojni državi, ali na slovensko svobodo ne pristanejo nikdar.

(Nadaljevanje v 5. strani.)

Vojna divja v Franciji.

Ljudje se ne morejo boriti in obenem obdelovati zemljo.

MI JIH MORAMO PREHRANITI!

United States Food Administration

Slovenska-Hrvatska Zveza

v Združenih Državah Ameriških in Canadi.

Ustanovljena 1. januar-
ja 1903 v Calumet,
Michigan.

Inkorporirana 11. junija
1906 v državi Mich.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK GREGORICH, Box 29, Dodgeville, Mich.
Podpredsednik: GEORGE KOTZE, 115 Grant Avenue, Eveleth, Minn.
Prvi tajnik: ANTON GESHEL, Borgo Block, Calumet, Mich.
Zapisknik: MATHIAS OZANICH, Seventh Street, Calumet, Mich.
Blagajnik: VINCENT ARBANAS, First National Bank, Calumet, Mich.

NADZORNI ODBOR:

I. nadzornik: ANTON GERZIN, Eveleth, Minn.
II. nadzornik: JOHN B. MALNAR, Calumet, Mich.
III. nadzornik: PAUL SHALTZ, 209 Seventh St., Calumet, Mich.

POBOTO ODBOR:

I. porotnik: MATH. ZGONC, Box 423 Ely, Minn.
II. porotnik: VILJEM MIHELICH, Calumet, Mich.
III. porotnik: FRANK LEVSTIK, Box 103, Aurora, Minn.

POMOŽNI ODBOR:

JOHN KAMBICH, 417 Osceola St., Laurium, Mich.
LUKAS STEFANEK, Calumet, Mich.
MARKO JOTICH, Calumet, Mich.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. JOHN S. STEFANEK, 268 1/2 First Avenue, Milwaukee, Wis.

ODVETNIK:

ANTHONY LUCAS, Calumet, Mich.

Opomba.—Vsa dopisovanja, kakor tudi spremembe članov in članic naj se pošilja na glavnega tajnika: Anton Geschel, Slovenic Croatian Union, Borgo Block, 5th St., Calumet, Mich.
Denarne pošiljke naj se pošilja na blagajnika: Vincent Arbanas, First National Bank, Calumet, Mich.
Prošnje za novo pristopile članice in članice naj se pošilja na vrhovnega zdravnika: John S. Stefane, 268 1/2 First Ave., Milwaukee, Wis.
Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora: Math. Zgonc, Box 423, Ely, Minn.

Uradno glasilo: GLAS NARODA.

IMENIK KRAJEVNIH DRUŠTEV, SPADAJOČIH K SLOVENSKO-HRVATSKI ZVEZI.

Členjeni krajevni tajniki so prosi, da naznanijo vse spremembe pri društvu pravčasno na uradni glasilo, da se zamore imenik društvenih uradnikov pravočasno popraviti. Istotako naj naznanijo spremembo na glavni urad Zveze.

Društvo sv. Jožefa St. 1 v Calumet, Mich. — Predsednik: Joseph Vertin; tajnik: Joseph Stefane ml., 8th St., Calumet, Mich.; blagajnik: John Sunik — Društvena seja vsako četrto nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Matije St. 2 v Baltic, Mich. — Predsednik: Paul Lokanich; tajnik: Joseph Panian, Box 27, South Range, Mich.; blagajnik: Math. D. Likovich. — Društvena seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Frančiška St. 5 v Manistique, Mich. — Predsednik: John R. Rich; tajnik: Stefan Geschel, 229 Cedar St.; blagajnik: George Gorshe. — Društvena seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Nikole St. 6 v Calumet, Mich. — Predsednik: Math. Zaltz; tajnik: Anton P. Božič, 4807 Red Jacket Shaft Location; blagajnik: Luka Stefane. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Lovrenca St. 7 v Ely, Minn. — Predsednik: Math. Zgonc; tajnik: Anton Gradishar, Box B. F.; blagajnik: John Koščak. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Ivana St. 8 v Calumet, Mich. — Predsednik: Joseph Maljko; tajnik: Blaž Rožman, Box 432 Calumet, Mich.; blagajnik: Mihael Lesec. — Društvena seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Roka St. 9 v Calumet, Mich. — Predsednik: Martin Mihelič; tajnik: Matja Ovanich, Box 102; blagajnik: Math. Chopp. — Društvena seja vsako četrto nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Ane St. 10 v Calumet, Mich. — Predsednik: Lucija Schaltz; tajnik: Margareta Geschel, 218 7th St.; blagajnik: Margareta Jadrich. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Ane St. 11 v Ely, Minn. — Predsednik: Johana Stot; tajnik: Amalia Virant. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Alojzija St. 12 v Bisbee, Ariz. — Predsednik: Vincelav Mihelič; tajnik: Jakob Kočvar, Box 383, Lowell, Ariz. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Trojstva St. 13 v Calumet, Mich. — Predsednik: Marko Jotich; tajnik: Marko Sprajc, 815 9th St.; blagajnik: Ivan Petlich. Društvena seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Ohibelja St. 14 v Dodge, Mich. — Predsednik: Jos. Laci; tajnik: Mihael Kump, Box 44.

Društvo sv. Petra in Pavla St. 24 v Virginia, Minn. — Predsednik: Math. Vukelich; tajnik: Mihael Stimac, Box 198; blagajnik: Karlo Bof. — Društvena seja vsako četrto nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Ims 1 Marija St. 25, Gilbert, Minn. — Predsednik: Frank Borich; tajnik: Martin Pecharich, Box 621; blagajnik: Joseph Brula. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Jeronima St. 22 v Ironwood, Mich. — Predsednik: John Katalinich; tajnik: Mike Perkovich, 969 E. St., Newport Location, Ironwood, Mich. Društvena seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

Društvo podpornja zveza slovenskih fantov St. 23 v Calumet, Mich. — Predsednik: Jakob Mušich; tajnik: John Fretz, 308 Franchotum, Calumet, Mich.; blagajnik: Paul Schaltz, ml. — Društvena seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

prav uspešna. Zato je za svoje križe in težave, ki jih je imel v šoli s profesorji in predmeti, nahajal, kakor je zadrževal, dovolj sladkega nadomestila v svojem srečnem zasebnem življenju. Največ svojih součencev pa je bilo zaljubljenih v kratkonožno hčerko našega gnanzijskega hišnika. — Jaz edini sem bil, ki se nisem imel nje konkretnega; in to je bilo v očeh svojih součencev kaj malo častno zame.

Zdajpazda sem res že vzplamtel za kak obrazek, ki sem ga gredo v šolo ali iz šole, srečal na ulici. Prijetilo se je včasih, da sem tudi za kakim pozmetem postopil in zato zamudil pouk ali kosilo; vendar pa ker navzle vsemu prizadevanju le nisem zbudil v nasledovanki simpatetičnega čustva, sem se spet tako hitro ohladil, kakor sem se ogrel, ker instinktivno sem bil že tedaj načel nasprotnik nesrečne ljubezni in po njej povzročenih samomorov.

Torej to nesoglasje: V štirinajstih dneh bi imel dovršiti peto šolo in v tiskarni sem si že naročil vizitke, ki naj bi na njih figuriral kot šestoselec, pa zaljubljen še ne!

Ni čudno, da so me dražili součenci: "Ti, Pepe Stržen, si preneumen in pregrad, zato te nobena ne mara!"

Tako in enako draženje me je hudo žalilo.

Ne sicer toliko, ker so mi očitali, da sem neumen. Tega očitka sem bil vajen, ker sem ga mnogokrat slišal od svojih učiteljev. Tudi ne, češ, da sem grad; ker sem bral v nekem romanu, da ravno grdi moške dobe navadno najlepše žene in obratno. In vrlj sem sveto; zakaj, kar je bilo tiskane, je tedaj veljalo pri meni za pribito resnico. Seveda se je od tistega časa tozadevno moje mnenje korenito izpremenilo; postal sem v tem oziru skrajno skeptičen, tako da dandanes verjamem samo še to, kar poteka iz mojega peresa.

Torej da se enkrat poudarim taki občutki me niso mogli bogve kako žaliti. Ampak žalilo me je to, da sem bil brez "ideala".

Ali je potemtakem kaj nečuvnega, da sem v teh skripah, v katerih sem se nahajal, hlastnil po najbližjem, kar mi je moglo za silo ustežiti oni metafizični glad, ki ima vsi sedež v srcu?

Bilo pa je takole: V razloženem oknu Pepetove trafike, ki sem tedaj mimo nje hodil ravno tlikokrat na dan, kolikor tedaj sedaj skozi Zvezdo, je visela poleg drugih razglednic na kateri mi je slika izredno ugajala. Predstavljala je razkošno po pomanjkljivo oblečeno žensko bujnih prsi in močno obokanih ledij. Plesla je kankan; zato ji je kratko kričel frlelo po zraku, da bi mogel videti vse, prav vse, da bi cipkaste hlače ne bile zakrile vale sramežljivo vsaj tega, kar se na ulici ne sme očitno kazati.

Prožni nožici pa sta plešoč delali tako mikaven kolobarček, da bi najrajši kar smuknil skozenj. Vendar pa sem bil nepokvarjen dovolj, da mi vse to, čeprav mi je ugajalo, ni ugajalo najbolj. V začetku se celo ne; užaljen je bil moj idealizem in ogorčena moja sramežljivost, da me je obšla rdečica in sem povesil oči, ko sem se ozrl na sliko. Sčasoma sem si pa le dal dopovedati, da na vseh koncih konci bi vendar ne bilo nič napačnega. Imeti takole žensko pri hiši. In čimvečkrat sem jo videl in čimdalje sem jo gledal, tem bolj mi je ugajala. Osobito še, ko je bila videti sama prijaznost in ljubezen. Srčkano je gledala. Ljub ko se smehljala, s prstici svojih ročic pa je metala poljubčke. In kakorkoli sem se postavil pred okno in od katerekoli strani sem jo ogledoval, mene je gledala, meni se smehljala, meni metala poljube. Taki sladki izkušnji se pa ustavljal že moreš. In tako se ji v resnici nisem mogel.

Tedaj se je pa naenkrat raznesel glas po razredu: Pepe Stržen je zaljubljen v razglednico, ki visi v oknu Pepetove trafike! In odzad naprej kirohotanja in zbada, uja ni bilo ne konec, ne kraja.

Ko sem se pa skušal zagovarjati, češ da nisem zaljubljen v sliko, ampak v tisto lepo in imenitno gospo, ki jo slika predstavlja, in sem v svoji sveti jezi še pristal, da je ta dama lepša kot vse sentjakebske kratkorkilke, vsa učiteljske in še kratkonožna hčerka našega hišnika povrh, je nastal tak vršič, da so višje sile morale priti nas mirit. Od jeze in užaljenosti me je v grlu tiščalo, v prsih me je pa peklo, da sem hlastal po sapi.

Tedaj pa pristopi k meni Štefan Tolovaj, pač zato, ker je iskal zaveznikov proti sošolskim ovaduhom, ki so ga naznanili, da zadnjo nedeljo ni bil pri maši, in jih je pri priliki hotel pretepsti, ter mi sočutno pravi:

"Pepe, ne bodi neumen, pa ne ljubi tiste mrve si ke tam v Pepetovi trafiki! Zaljubiti se je vendar treba v kaj živega, naprimer v kak takega, v kar sem jaz zaljubljen!"

Ko mu pa odgovorim, da nisem zaljubljen v sliko, ampak v ono visoko gospo, ki jo slika predstavlja, me neusmiljeno zavrne:

"Ne samo neumen, ampak tudi zabit si, Pepe! Pojdi, pojdi ti in tvoja visoka gospa! Kaj misliš, da se bo kaka pošena ženska, kaj še le kaka visoka gospa, dala slikati napol gola in v tej pozituri! Ta slika predstavlja čisto navadno —" in zašepetala mi je v uho nadačajno besedo.

Meni pojem te grde besede sicer ni bil popolnoma jase, vendar pa sem slutil, kaj da približno obsega. Zato so mi zardele oči, v očesnih jamicah me je začelo gneti, pa licem mi je začel nekaj mokrrega lesti, nakar sta kanili dve ko lešnika debeli solzi na nepomni tla ter se pomešali med umazani prah — dve genki solzi moje prve, nesrečne ljubezni.

Slovensko društvo "Janez Krek"

(Nadaljevanje s 4. strani.)

V njih večno ostajajo žive sanje o vsenemskem cesarstvu od Hamburga do Trsta. Za to so jim potrebne naše lepe slovenske dežele, zato jim je potrebna naša narejena smrt. Slovenci. Naša edina rešitev je v združenju držav Slovenec, Hrvatov in Srbov, v naših velikih zavezništvih, v svetovno-demokratski ideji samoodločne narodov.

Vsak Slovenec mora storiti svojo dolžnost, če ne, propademo in preklinjali nas bodo pozni vnuki. Ako pa zmagamo, se bo v svobodo vrnila sreča in bogastanje v naše domovje. Uglejmo se na naše doma in storimo vse, kar je v naših močeh. Zato vsi v boj, vsi na delo!

Tudi mi hočemo na svoj način pomagati naši sveti skupni stvari. Zato stopamo pred slovensko in jugoslovansko javnost z društvom, čegar izključni namen je osvežiti in pomnožiti delo Slovencev za samostojno Jugoslavijo. Mi hočemo naglaševati pred celim svetom narodne zahteve Slovencev in potrebno za demokracijo, da se tudi slovenske dežele osvobodijo tujega jarma in združijo v Jugoslavijo. Sedaj, ko je še čas, moramo opomniti celi svet, da bi smrt Slovencev bila ne samo velika

POGLED NA PORUŠEN CHATEAU THIERRY.

ka krivica, temveč tudi strahovit udarec svetovni demokraciji in življenjskim državnim interesom sredozemskih sil: Francije, Anglije, Italije in Grčije. To nalogo bomo sistematično izvrševali, za njo bomo uporabili vse svoje moči, vsa svoja nad vse skromna sredstva in ves svoj čas.

Naše društvo je popolnoma izven vseh strank in se ne bo mešalo v delo in razmere obstoječih struj in organizacij. Pri našem delu ga bo vodila edina misel: složen napor vseh za svobodo naše domovine. Za to si je društvo izbralo kot svoj naziv ime slavnega pokojnika Janeza Kreka, ki je v domačiji ustavil slovo med strankami in povel celi narod v boj za pravico in za skupne ideale. Hočemo seznaniti svet z našim položajem, a notranja ureditev naše skupne države je zadeva celega našega triplemenskega naroda.

Mi nismo hoteli stopiti pred vas praznih rok. Zato nas je nekaj Slovencev v Švici takoj začelo z delom, da pokažemo svojo dobro in odločno voljo. Iz svojih skromnih, nad vse skromnih sredstev smo položili temelje dela. Začeli smo že izdajati biblioteko, katere prva številka "Dve Jugoslaviji" pangermanski načrt in demokracija in ententska rešitev je danes pred vami v francoskem jeziku. Brošuro smo razposlali na vse strani sveta vsem uplivnim osebam, listom, strankam in organizacijam s posebnimi pismi, v katerih smo razložili cilj in potrebo naše akcije. V tem smislu bomo nadaljevali brez pressanka.

Izdati nameravamo v čim krajšem času, ako zberemo za to potrebna sredstva, vrsto spisov v francoskem, angleškem, italijanskem in drugih jezikih o važnosti Slovenije v političnem, kulturnem, gospodarskem, in strategijskem pogledu, o naših pravicah v tožnem Korotanu in na Ogrskem, o mogočnem jugoslovanskem gibanju v domovini itd. Ravno tako bomo seznanjali svet z našim slovom, znanostjo in umetnostjo.

Poiskali bomo in smo deloma že stopili v zvezo z zavezniškimi in nevtralnimi časopisjem in drugimi institucijami, katerim bomo tolmačili položaj Slovencev, a obenem jim dajali obvestila o splošnem stanju v celi Jugoslaviji, pri Slovenceh, Srbih in Hrvatih.

Zato, Slovenci, Jugoslavlani širom sveta, podprite naše delo. Zberite se okrog našega društva in omogočite mu, da razvije svoje delovanje do one stopinje, ki jo zahteva nadvse ogroženi položaj slovenskega plemena.

Naše društvo pa ne bo samo razvijalo svoje akcije pri naših zavezniških in pri nevtralnih, ampak bo šlo na roko tudi svojim članom Slovencev in Jugoslavlancem, razkropljenim po celim svetu, oskrbljujoč jih s četivom, z novicami iz stare domovine. Za poselno nalogo si postavlja točno obveščanje našega časopisa o dogodkih v domovini z novicami, izvirnimi članki in dopisi. Tudi sicer bo društvo stalo na razpolago svojim članom v vsakem oziru, v kolikor to ne bi prehajalo društvenega delokroga.

Ali naglašamo se enkrat, da pri tem svojem delu ne bomo delali konkurence nobeni obstoječi organizaciji. Naš član je lahko član tudi vsakega drugega jugoslovanskega društva ali organizacije.

Na delo, Slovenci, storimo svojo dolžnost! Naši v domovini delajo na vse kriplje. Naši bratje Srbi in Hrvati živo razvijajo jugoslovansko akcijo v tujini. Ne bodimo mi zadnji pri delu v tujini, dočim so naši doma prvi v boju za skupno jugoslovansko državo.

Naše društvo je društvo dela. Vsi, ki hočejo podpreti na ta ali oni način delo za pojanje jugoslovanske akcije, naj se priklase naravnost začasnemu društvenemu odboru v Ženevi (naslov je na čelu oglasa). Naj se prijavijo oni, ki bi hoteli biti društveni zaupniki za posamezne dežele in države. Vstopajte v društvo brez razlike struj! Mesečna članarina je 10

frankov (švicarskih). Oddatjeni člani jo lahko pošljejo vsake tri mesece skupaj. Ustanovni člani izplačajo 100 švicarskih frankov naenkrat ali pa v obrokih tekom petih mesecev. Podporni člani podpirajo društvo z vsoto, katero sami izberejo. Denarne, kakor tudi vse druge pošiljke naj se nasklovo naravnost na društveni odbor u Ženevi. O vseh pošiljkih se polaga javni račun v slovenskem časopisu vseh struj (v Ameriki in potem pismenega izvestja). Natančna določila o vsem društvenem delovanju in poslovanju se hajajo v priloženih društvenih pravilih in v poslovniku.

Slovensko Društvo "Janez Krek" je prepričano, da bo naš širom sveta razkropljeni narod razumel čistost in nesebičnost njegovih namenov in njegovo odločno voljo, da začeto delo izpelje do kraja. Zato tudi pričakuje, da ga slovenska in druga jugoslovanska javnost ne zapusti, temveč mu pri svoji obilni na pomoč. Ganimu se vsi kot en mož! Potem se ne bo moglo reči, da smo sedeli prekrižanih rok tedaj, ko se je cela naša domovina borila z obupno energijo proti smrti, a za življenje in za svobodo.

V Ženevi (Švica), 24. junija 1918.

Začasni odbor:

Ernest Krulj, predsednik
Vladislav Fabjančič, tajnik
Anton Lašič, blagajnik.

Francoške dijakinje.

Bordeaux, Francija, 12. sept. Sem je dospelo sto študentk, ki se bodo v kratkem času podale v Združene države. V Ameriki bodo nadaljevale svoje študije.

Zračna dnevna pošta med New Yorkom in Chicagom skozi Cleveland se je odprla. Zrakoplovi se bodo ustavljali na prostoru Glenn L. Martin Co., St. Clair in 172. cesti. Pošta tarifa za pisma je 16c. Pisma za zračno-plovno pošto se morajo oddati v poštenu posloppju pri ravnatelju pošte.

Ellwood City je mesto sedanjosti in bodočnosti.

ELLWOOD CITY je eno izmed najbolj procvitajočih se mest Pennsylvanije, kjer je več kot trideset tovarov, ki imajo zaposlenih deset tisoč delavcev.

V ELWOOD CITY ima zemljišče veliko vrednost ter bo postalo še več vredno kot mesto narašča.

V vojnem času je najvarnejše nalaganje kupovanje zemljišč.

Vaš denar je najboljši naložen v zemljiščih, ki se nahajajo v velikih industrijskih mestih. V Pennsylvaniji je eno izmed najbolj procvitajočih se mest Ellwood City.

V ELLWOOD CITY so delavske razmeje najboljše ter se delavce dobro plača.

V ELLWOOD CITY naj si ustanovi delavec svoj dom in denar je varno naložen.

Loti v Country Club privesku k ELLWOOD CITY, katere prodaja International Real Estate Company, so oddaljeni le par minut od tvornice, so precej veliki ter so cene za sedaj zelo nizke.

Kljub dejstvu, da se mesto širi, manjka še vedno hiš in U. S. Steel Corporation gradi sedaj nekako 200 hiš, da nastani v njih delavce, da bi jim ni bilo treba prihajati iz sosednjih mest.

Ne odlašajte ter si oglejte to krasno mesto ter Country Club privesek k Ellwood City lotom, ki so popoloma ravni in kojih cene so za sedaj nizke. To vam daje zelo dobro priliko, da si ustanovite dom ter plodonosno naložite svoj denar.

Pišite še danes za nadaljne informacije na glavni urad:

INTERNATIONAL REAL ESTATE COMPANY,

GLAVNI URAD: 212, 213, 214, 215. BAKEWELL BUILDING,

PITTSBURGH, PA.

vogal Grant and Diamond Sts., nasproti sodišča.

V koga sem se zaljubil?

Da sem se zaljubil, to se mi je zdelo tedaj, ko sem bil še nerazsoden mladič, in se mi zdi tudi danes čisto naravno, čeprav moji kokijski gospodinjni ni nikakor hotelo iti v glavo. Vedeti je namreč treba, da sem ravno kar pršel v tista leta, ko se pričenja občutiti nedostaten lastnega bitja, iz česar izvira hrepenenje po njej, izpopolnitvi; v leta torej, ko postaja mlademu človeku tako mehko tam nekje okrog srca, kadar koli vidi kako stvarco ženskega spola. In tako se je zgodilo, kakor se je moralo zgoditi, da je tuji v meni zazijala tista tajnostna vrzel, ki jo moreš zapaziti samo na ta način, da jo zatakneš s podobno kake ljubljene ženske.

K naglednemu razvoju tega fiziološkega pojva, ki prihaja, kakor omenjeno, z leti se tako sam po sebi, je pripomogel pa tudi milje, ki sem se v njem gibal in trpel. Moji sošolci namreč so imeli vsi svoje "ideale", ne izvemskih onih, ki so bili namenjeni v lemenat. Jazov Podbrega naprimer je bil tajno zaročen z neko kratkorkilko, ki je hodila še v šentjakebsko šolo; Jožef Udeh je vsak dan pomagal neki učiteljici, nositi knjige v šolo in ji je potoma razgrinjal svoje srce in čustva; Štefan Tolovaj, priznani ka po našega razreda, pa je ljubil neko štiridesetletno vdovo in je k njej vsak dan hodil v posete. Pravil je, da je njegova ljubezna

SLOV. DELAVSKA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908.

PODPORNA ZVEZA

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 1086 Norwood St., Cleveland, Ohio.
Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 118, West Newton, Pa.
Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.
1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.
2. Pom. tajnik: ANDREJ VIDRIČ, 20 Main Street, Conemaugh, Pa.
Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pom. blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 29 Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik odbora: JOSIP PETERNEL, Box 88, Wilkes, Pa.
1. nadzornik: NIKOLAJ POŠE, 1128 Fabian St., City View, N. S. Pittsburgh, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 E. 187th St., Cleveland, Ohio.

POROČNI ODBOR:

Predsednik poroč. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral, Kans.
1. poročnik: FRANK TEROPČIČ, R. F. D. 2, Box 144, Fort Smith, Ark.
2. poročnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VERHOVNI IZDAVNIK:

Dr. ROŠIČ V. GRAHEK, 645 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO:

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York City.

Osnovna društva, osrednja njih uradniki, so ujudno prošili, pošljite vsa dopisa naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Dolar naj se pošlje edino potom Poštne, izpravljeni ali Bančni denarniki nakasne, nikakor pa ne potom privatnih čkov. Nakasnice naj se naslovijo: Blaž Novak, Tittle Trust & Guarantee Co. in tako naslov. Ustave pošiljate s mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika. V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kakšne pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Magdalenina kita

Francoski spisal JEAN RAMEAU.

(Nadaljevanje.)

— Toliko časa, dokler se ne boš naveličala.
— O, stric, kako dober si postal v zadnjem mesecu. — Če bi bila trava tukaj, bi se takoj parkrat prevrnila čez glavo. — Toda oprsti. — Čisto sem pozabila, da bom kmalo poročena ženska.
Vsi so šli iz stanovanja na izprehod po lepi okolici.
Ko je gledal Silvere Jakobini v obraz, je čisto pozabil na svoj Pirneje. Namesto njega je moral abbe Bordes ogledovati gore. Ni mu bilo sicer dosti zanje, toda ljubimca ni hotel motiti.
Nenkrat je pa pokazala Jakobina svojemu prijatelju goro v daljavi:
— Vidite, tam je gorel vsak večer vaš ogenj.
— Da, — Ali ste ga videli?
— Seveda, skoraj vsak večer. — In nekega večera sem videla tri. — Zakaj pa?
— Obvestiti sem vas hotel, da se mi je načrt posrečil in da bom naslednjega dne jaz gospod slapa.
Oba sta pa vtihišla ter se sunila s komolci.
— Pst, le malo bolj tiho. Kaj lahko bi naju slišal.
Smejala sta se in skrivaj ogledovala abbeja Bordes, ki se je zagledal v gore.
— Ubogi mož — je rekla Jakobina.
Naslednjega dne so najeli voz ter se odpeljali v Pontaeq. Toda Silvestrova očeta niso več našli tam. — Stari pastir se je bil že podal proti Gargosu.
Stiriindvajset ur pozneje so ga dohiteli v južnem koreu doline Argelez v podnožju gore Soulm. Bilo je ob desetih dopoldne, ko je Silvere, gledajoč neprestano skozi okno kočije, vzkliznil:
— Zdi se mi, da je tam!
Ob obronku gore se je pasla čeda ovac, zaznamovanih z velikimi modrimi križi. Poleg ovac je sedel v senci velikega kostanja pastir, ogrnjen v dolgo mantiljo in pletel.
— Da, moj oče je — je rekla Silvere in oči so se mu zbleščale. — Čedo prav dobro poznam. — Naša je. — In tam poleg sta pes Pigou in osel Bigore. — Izstopimo!
Ko se je vstavljal voz, so se odpravili skozi polja proti pastirju. Silvere in Jakobina sta se držala za roko, abbe je pa stopal za njima. Ko je pastir opazil, da se mu bližajo, je odložil pletenje.
Bil je velik črnkast mož gladokobritega obraza.
— Pozdravljeni oče, ali me več ne poznate?
— Ti si, Silvere? — je vzkliznil pastir. — Kdo bi si mislil? — Tako gospodsko si blebečen, da te res nisem spoznal. — Kdo je pa ta lepa gospodična, katero vodiš za roko?
— To je vaša kćerka, oče — je odvrnil Silvere. — To je gospodična Jakobina Marcadie, nečakinja gospoda župnika Bordes. Obenem bo pa tudi moja žena, če boste s tem zadovoljni.
Starci ni mogel dolgo časa izpregovoriti vsled samega začudenja nobene besede.
— Ali je res? — je vprašal slednjič župnika. — Ali je res, kar mi pravi moj mati?
— Seveda je res, oče Montguilhem. — Dva dni že hodimo za nami, da bi dali dovoljenje za to poroko.
— Oče nebeški! — je vzkliznil pastir. — Nikar se ne norčujte. Francoison Montguilhemom, poštemim pastirjem iz dežele Bigorre. — Ne, gospodična, jaz ne morem dovoliti. — Kajti nikoli bi si ne upal imenovati dame, katero sem smatral za princezino, za svojo hčer.
— O, oče, tega se boste pa že priučili — je odvrnila deklica, smeje ter ga poljubila na obe lici.
Vsedel te poljubov so se starci zasolžile oči.
— No, — je rekla slednjič — ker pa res ni zmoti, se bom tudi jaz veselil vajine sreče. — Otroka moja, vajina zveza naj Bogu ravnotako ugaja kot ugaja meni. — Blagoslovljena bodi ta ura, in Bog naj bo nam vsem, ki smo tukaj, milostljiv.
Francison Montguilhem je sklonil glavo. Ustnice so se mu tresle vsled globoke ginenosti, roke so zopet prijele pletivo, pa so iz pušale zanjko za zanjko. Očvčarski pes Pigou, ki je bil medtem Silvere zopet spoznal, je začel lajati ter skakati krog njega.
Abbe Bordes se je bil zopet pokril. — Bil je pri raznih zarokah v elegantnih salonih in sam je sklenil v raznih olincanih cerkvah brez števila zakonov. Toda nobena teh svečanosti ni napravila nanj takega utisa, kot ta priprosta zaroka pod milim nebom, katero je blagoslovil stari pastir z besedami, prihajajočimi iz poštenega in nepokvarjenega srca.
Silvere je pokazal Jakobini ovce svojega očeta, starega osla in vse, kar bi je vtegnilo zanimati.
— Vi se torej vračate proti domu, oče? — ga je vprašal Silvere.
— Da, fant, če ti je prav, bomo skupaj potovali.

— Kaj pa jaz? — je vprašala Jakobina. — Ali grem tudi jaz z vami?
— Gospodična se bo gotovo zelo utrudila.
— Ne, ne bojte se zame, jaz sem trdna. Sicer je pa tudi osel tukaj, na katerega se lahko sedem, če me bodo preveč bolele noge.
— O, to bi bila pa zanj prevelika čast. — Celo noč bi sanjal lepe sanje, če bi vas smel nositi na svojem hrbtu.
— Jakobina je skočila na osla, ki se je takoj odpravil v smeri proti Gargosu.
Čeda se je mahoma zbrala za njim in mu sledila.
— In jaz? — je vprašal abbe Bordes. — Kaj pa jaz? — Ali ste pozabili name?
Jakobina mu je takoj ponudila osla, on se je pa vstrajno branil.
— Ne, ne, je že dobro. Saj sem samo tako rekel. — Le vrnite se v Gargos, če vam je drago. Jaz moram še v Argelez k notarju, kjer moram urediti še nekatere listine. — Silvere, ti pa preskrbi rojstni in krstni list. — Stvar moramo hitro uravnati. — Torej, srečno pot!
— Kdaj se boš vrnil stric?
— Skorajgotovo že danes ponoči, najkasneje pa jutri zjutraj. Potem bomo vsi skupaj zajtrkovali v župnišču. — Ne pozabi priti, Silvere. — In tudi vi, oče Montguilhem. — Jakobina, ti pa Pepzi povej. — Saj boš, kaj ne? — Povej ji, naj ravno isto skuha kot takrat, ko nas je obiskala njegova prevzvišenost, gospod škof. — Torej jutri!
Zatem je stopil abbe v voz, ostali so pa nadaljevali svojo pot proti Gargosu.
Medpotoma so se pogovarjali in delali načrte za bodočnost. — Ko so dospeli v bližino Aigues Vives, je rekel Silvere Jakobini:
— Zdaj grem po osla. — Na ovinku se zopet sestanemo.
Kadarkoli je odšel za dalj časa z doma, je pustil osla pri nekem kmetu, ki mu je dal za par novčev potrebno krmo.
Dohetil jih je sredi poti.
— Ha, kaj je pa tam zgoraj? — je rekel naenkrat Silvere. — Vsi so se ozrli navzgor in zagledali pod jelkami grušč ljudi.
— Po pogledu, kaj je — je rekel oče.
In vsi trje so pohiteli proti njim. Ob stezi je stalo kakih trideset ljudi, prebivalcev iz Gargosa in Aigues Vives.
Jakobina je bila prva pri njih. — Naenkrat je pa odskočila nazaj rekoč:
— Kri! — Kri!
— Da, kri je — je zamrmral Silvere — ko je opazil kraj steze črno mlakužo.
— Kaj se je zgodilo? — je vprašal stari.
Ministrant August, katerega seveda ni smelo manjkati, mu je povedal, da je bil ponoči na tem mestu umorjen tihotapec Laroque.
— Laroque? — je vprašal Silvere. — O moj Bog, kdo je to storil?
— Zaenkrat se še ne ve. — Komisija je že prišla in zadržati tudi.
Jakobina je ob pogledu na kri vsa prebledela.
— Stran, stran! — je rekla. — Jaz se tako bojim.
— Česa se bojiš? — je vprašal Silvere.
— Ne vem, samo strašno tesno mi je pri srcu. — Pojdimo!
Z očetom sta je morala podpirati, kajti noge so ji popolnoma odpovedale službo. Despeti so do prve kočje v vasi. — To je bila kočja Silverovega brata Emila.
Bolnik je stal na pragu in z veseljem ogledoval očetove ovce.
— Jakobina, to je moj brat Emile — je rekel Silvere.
Jakobina mu je podala svojo mrzlo roko. — Tedaj je pa opazil zadržanje, ki so hodili krog sosednje hiše.
— Pojdimo, pojdimo — je rekla prestrašeno. — Proč iz te okolice!
Silvere je odvedla za roko proti župnišču.
Pred župniščem sta srečala gospoda Roumigasa, ki se je nekaj posvetoval s članom komisije.
— Le naprej! — je jecala Jakobina. — Proč od teh ljudi!
— Ali hočeš videti slap?
(Dalje prihodnjič.)

OPOMIN IN PROŠNJA.

Tem potom opominjam vse one, ki so ostali dolžni mojemu ranjaku moju Maksu Hanžič, kateri mi je zapustil male otročiče in pa pravico opominjati vse, ki so mu kaj dolžni ostali. Prosim vas torej, kateri še niste vrnili ranjaku, da to storite meni in njegovim otrokom v tej veliki draginji.
Mrs. Agnes Hanžič, Box 165, Sublet, Wyo. (14-20-9)

WSS WSS WSS WSS WSS WSS

Spodaj podpisani bi rad izvedel za naslov MAKSA OSTRELIC. Svojčasno je bival na Breezy Hill, Kansas, kjer ima svojo hišo, in od tu je šel v Sineboygan, Wis. Kje se sedaj nahaja, ne vem, slišal sem pa, da je v Ohio ali pa v Pennsylvaniji. Če kdo ve, naj mi naznači, ali če sam čita, naj mi piše, ker imam kupeja za Monitorju, Wash. Zdjaj se bliža njegovo hišo, da se potrebne čase za obiranje jabolk. Kamor uredi. — John Dobroure, Box 40, Franklin, Kansas. (14-17-9)

Rojaki, naročite se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Zdrni državi.

Dr. LORENZ
EDINI SLOVENSKI
GOVOREČI ZDRAVNIK
SPECIALIST
MOŠKIH BOLEZNI

644 Penn
avenue
Pittsburgh, Pa.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jas sem se zdravil nad 23 let ter imam skušnjo v vseh boleznih in ter imam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas odpravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri zdravljenju moških bolezni. Zato me morete popolnoma zanesati na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma odpravim. Ne odlašajte, ampak pridite čim prej.
Jas odpravim masturiporno kri, masulo in lise po telesu, bolezni v grlu, ispadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, oslabele, bolezni v mehurju, ledicah, jetrah in želodcu, rmenico, revmatizem, katar, slabo kile, navduho itd.
Uradne ure so: V ponedeljkah, sredo in petkih od 9. ure zjutraj do 6. popoldan. V točkah, četrtkih in sobotah od 9. ure zjutraj do 8. ure večer, ob nedeljah pa do 2. ure popoldne. — Po pošti ne zdravim. Pridite osebno. Ne pozabite tme in naslov:
Dr. LORENZ, 644 Penn ave., Pittsburgh, Pa.
Nekateri dragi zdravilniki rabijo tolače, da vas razumejo. Jas imam hrvaško in to staro hrvaško, zato vas lažje zdravim, kot vas razumejo.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Slabotni ljudje

potrebujejo večkrat kako krepčilo, predno se jih ne prime bolezen za trdno in predno se ni prepozno. Vi potrebujejo torej toniko, ki bo utrdila ves vaš telesni sestav. Ne odlašajte torej. Nikdar vam ne bo žal, ako poskusite
Severa's Balsam of Life
(Severa's Življenski balzam). To zdravilo je znano, kot izborna tonika in pravo zdravilo v slučaju če ste zabesani, če ne morete prebravljati, če vas tare mrzlica, če ste v obče slabotni ali če imate neprihke na jetrih. Mi priporočamo to zdravilo vsem, osobito postaranim in slabotnim osebam. Poskusite ga. Cena 85 centov v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Iščem svojega brata ANDREJA VIDERGAR, doma iz vasi Zgor. nji Kašelj št. 2, občina Devica Marija v Polju pri Zalogu na Kranjskem. Prosim, če kdo ve, da mi blagovoli naznani, ali naj se pa sam oglašim svoji sestri, Mrs. Ivanka Kotnik, 1800 Menard St., Saint Louis, Mo. (14-17-9)

Rad bi izvedel za naslov svojega prijatelja MAT. TUREK, domače Lavrič iz Lazne, fara Hinje pri Žužemberku na Dolenjskem. Kdor izmed rojakov ve za njegov naslov, naj mi javi, ali naj se pa sam oglašim, ker sporočati mu imam nekaj važnega. — Joe Meglen, Box 132, Leadville, Colo. (13-16-9)

Iščem v italijanskem, francoskem ali ruskem ujetništvu svoja dva sina FRANCETA in JANEZA SUSTER doma iz Komenda pri Kamniku Živela sta v Spodnji Siski pri Ljubljani. Prosim rojake v raznih ujetništvih, če kdo kaj ve, da mi javi, ker bi njima rad kaj pomagal. Za uslugo se že vnaprej zahvaljujem in tudi primerno nagrado mu bom dal. — Frank Suster (Krojač), 5351 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio, U. S. America. (12-25-9)

Rad bi izvedel za moja dva prijatelja FRANKA MGTORE in FRANKA JURANČIČ. Nahajata se nekeje v državi Pennsylvanija. Oba sta doma iz Žigerskega vrha, fara Sevnica na Sp. Štajerskem. Oglasite se naj na naslov: John Salamon, Box 116 Monitor, Wash. (14-20-9)

Želna izvedeti za naslov JOHNA GASSER, doma iz vasi Ravna, fara Sorica. Pred 4. leti sva bila skupaj v Minnesoti, sedaj pa ne vem, kje se nahaja. Prosim, če kdo ve za njegov naslov, da ga mi javi, ali naj se pa sam oglašim. Geo. Reje, Box 485, Thomas, W. Va. (14-17-9)

SVARILO.

Varujte se, rojaki v Wenatchee, Wash. in okolici tečka, ki sliši na ime Anton Jurkovich in ki živi v naj mi piše, ker imam kupeja za Monitorju, Wash. Zdjaj se bliža njegovo hišo, da se potrebne čase za obiranje jabolk. Kamor uredi. — John Dobroure, Box 40, Franklin, Kansas. (14-17-9)

NAZNANILO.

Rojakom po državi Pennsylvanija naznanjamo, da jih bo obiskal **Mr. JANKO PLEŠKO** ter pohiral naročino, zato ga rojakom toplo priporočamo. Po prvem oktobru ne bo nihče prejel lista, ako ni naročino vnaprej plačal. To zahteva od nas novi zakon.
Upravništvo Glasa Naroda.

Želim zvedeti za brata moje pokojne žene ANDREJA PRU. DIČ, doma iz Rakeke na Notranjskem. Pred več časom je bival v Seattle, Wash. Poročati mu imam zelo važne stvari o njegovi umrli sestri. Cenjene rojake prosim, ako kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani, še ljubše mi pa bo, ako se sam javi svojem svaku: Tony Drenik, 735 Penn Ave., Johnstown, Pa. (13-16-9)

Rad bi zvedel za svojega prijatelja ANTONA ŠTEFANČIČ, domače Škrjever iz Jablanice na Notranjskem. Prosim, cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani, ali naj se mi pa sam oglašim. — Anton Harvatin, P. O. Point Marion, Fayette Co., Pa. (13-14-9)

SPODAJ OMENJENI ROJAKI IN ROJAKINJE.

kateri imajo v rokah naša potrdila za denarne pošiljave, s številkami, kakor so označene pod imenom, naj blagovolijo naznaniiti prekomogoče svoj natančen naslov radi važne zadeve. Pisma katera ame jim poslali, so se nam povrnila.

Bartol J. No. 330733	Kastelic John No. 44708	Samide Frank No. 330721
Bear Dan. No. 260638	Kovač Frank No. 260641	Sinčič John No. 330762
Besens Mary Mimi No. 330062	Mikolich John No. 323252	Spaniček Rozl No. 328894
Bobič Vajo No. 260583	Modie Ivan No. 329720	Starčević Johana No. 231070
Božičkovič Djuro No. 260581	Novak Rozl No. 45313	Tehler Anna No. 323896
Braun Mary No. 260643	Oswald Joe. No. 260621	Turk Charles No. 330351
Dolar Valentin No. 330086	Pintar No. 238342	Turk Ivan No. 260647
Grigurič R.ž No. 260573	Gubert Giuseppe No. 238342	Turk Jernej No. 329741
		Lagar Frank No. 44378

Tvrška Frank Sakser.

Vestno zdravilo dela čudeže.

Trinerjeva zdravila uživajo že 30 let renavadno zaupanje. — In to čisto po pravici, kajti vestnost izdelovatelja dobiva zaupanje in posplošenje pri kupeih. Zdjaj je bilo potreba nekoliko zvišati cene. — Mi smo se dolgo časa zoperstavljali naraščanju cen vseh potrebitim in razposiljanja, toda novi vojni davki so nas prisilili nekoliko zvišati cene. — Vsek prijatelj Trinerjevih zdravil bo izprevidel, da mora tudi lekarnar plačati več, če smo mi prisiljeni plačati več in da se temu na noben način ni moglo izogniti. — Toda izvrstna kakovost in pristnost Trinerjevih zdravil bo v polni meri zadostila vsakega odjemalca.

TRINER-JEV ameriški Elixir grenkega vina

ima valed tega tako izvrstne uspehe, ker povzroča, da izgubi bolezen svoje izvore. Devetdeset odstotkov vseh boleznih ima izvor v želodcu. Trinerjev Ameriški Elixir očisti želodec in odstrani iz črev vse zastale stvari ter strupene substance, ki so izvor uničujočih bacilov, ter uničujejo redno delovanje črev. V Trinerjevem zdravilu ni nobene kemikalije, pač pa samo izvrstna grenka zdravilna zelišča in rdeče vino. Pri zaprtju, neprebavi, glavobolu, migreni, nervoznosti, splošni oslabelosti ter pri posebnih želodčnih slabostih, pri premeni življenja, žensk ali pri majnarjih in drugih delavcih, ki vdihavajo pline, se bo vsakdo lahko prepiral o učinkoviti vrednosti tega zdravila.

V vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodre vedno v pravi sedež boleznih in vsled tega je pri revmatizmu, nevralgiji, revmatičnih boleznih, okorelosti udov itd. njegova pomoč hitra in uspešna. Nadalje je tudi izvrstno sredstvo proti izvinjenju, napetosti, oteklina itd. in po vdrgavanju mišic, po kopeli nog odstrani vso utrujenost. V vseh lekarnah.

TRINER-JEV ANTIPURIN je zelo uspešno in pomirjujoče anti-septično sredstvo za splošno notranjo uporabo. Uporablja se za grgljanje, izpiranje ust, izpiranje ran, ulies itd. V vseh lekarnah.
Zadnja najvišja odlikovanja podeljena Trinerjevim zdravilom na mednarodnih razstavah: Zlata Svetinja — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

JOSEPH TRINER,

Manufacturing Chemist,

1333--1343 SO. ASHLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.